

CRISI

www.17-s.info

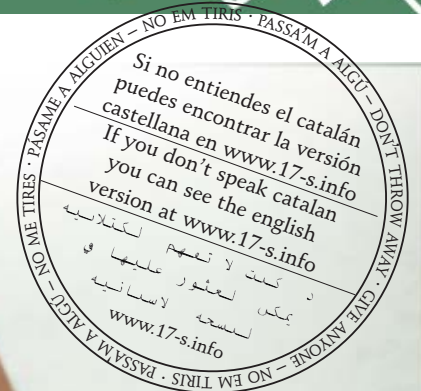
200.000
exemplars

NÚMERO ÚNIC

Publicació gratuïta per sobreviure a les turbulències econòmiques

17 DE SETEMBRE 2008

Creus que
els bancs
et roben?

I com donar-li la volta
[pàg. 10 i 11] i [pàg. 14 a 19]

Descobreix com ho fan

[pàg. 2 i 3]

ÍNDEX

pàg. 2 i 3

pàg. 4 i 5

pàg. 6 i 7

pàg. 8

pàg. 9

pàg. 10 i 11

pàg. 12

pàg. 13

pàg. 14 a 19

pàg. 20

Sistema financer

Crisi energètica

Crisi alimentària

Banca i transnacionals

Banca i sistema judicial

Banca i partits polítics

Banca i mass media

Moviments socials

Les cares ocultes del poder

Dimecres 17 de setembre, de 21:50 a 22h
APAGADA MUNDIAL perquè respiri el planeta
i **CASSOLADA** per aturar el creixement dels bancs, que no és el nostre...

APAGA LA LLUM, NO PAGUIS ELS DEUTES I ENCÉN LA CASSOLA!
Divendres 19 de setembre a les 20h
davant la plaça de l'ajuntament del teu poble o ciutat

COMPARTEIX LA TEVA INDIGNACIÓ AMB LA GENT
Pots portar pancartes, cassoles, instruments, focs artificials... el que vulguis!

També pots baixar-te el manifest a la web del 17-S i fer-lo córrer

El 95% dels diners són

Els creen del no res a través dels crèdits però ens els fan tornar amb

|| Enric Duran

Fa ja més d'un any que la crisi financera és notícia. Des que va esclatar a Estats Units amb el nom de crisi *subprime*, s'ha publicat molt, explicant amb més o menys precisió i encert, com s'ha produït aquesta crisi en els aspectes més concrets. El que no s'ha explicat tant, i en cap cas en mitjans de comunicació massius, és com la necessitat de creixement exponencial que té l'actual sistema financer és la causa de fons de la bombolla especulativa, i per tant de la pròpia crisi, a més de tenir una relació directa amb les crisis energètica i alimentària. Així doncs, aprofitarem aquesta oportunitat d'arribar al públic per explicar no ja la crisi creditícia sinó el rerefons que fa que el sistema financer actual sigui una gran estafa per a la gent treballadora, alhora que representa un perill per a la sostenibilitat de la vida al nostre planeta. Entendrem així el paper que juguen els bancs com a principals responsables de tot plegat.

HISTÒRIA DE LA CREACIÓ DE DINERS

L'origen del negoci bancari ens remunta a quan l'or era el diner real i, com a tal, el guardava l'orfebre en el seu magatzem. Com que l'or era molt pesat i incòmode de moure, els diners en circulació eren participacions d'aquest diner metàl·lic. Un dia, l'orfebre va pensar que podia cobrar interès pel préstec d'aquestes participacions i per compensar-ho va començar a pagar un interès menor als dipositaris d'aquest or. Així es va iniciar a Europa el negoci bancari.

Aquest sistema tenia el problema que la possibilitat de prestar diners estava clarament limitada per la quantitat d'or en circulació; llavors, els orfèvres, ja convertits en banquers, van inventar el sistema de reserva fraccionària, que consisteix en què només hi ha en reserva una part del que realment es presta. O, dit d'una altra manera, a partir d'un diner real es crea diner del no res en una proporció que, tenint en compte que no tothom retirarà els seus diners alhora, mai no posa en dificultats els banquers a l'hora de retornar dipòsits. Aquesta proporció acostumava a ser del 10 %, és a dir, 10 unitats en circulació per cada unitat real d'or existent a la reserva.

Aquest augment del diner en circulació va afavorir l'expansió comercial al món i, un cop coneguda pels estats, en lloc de prohibir-se,

Casa de la Moneda y Timbre, a Madrid

es va regular. Per controlar el risc que això significava si se sabia que no hi havia diners per retornar a tothom, es va crear el sistema de bancs centrals, que disposarien de reserves d'or addicionals per poder prestar als bancs en moments de crisi.

LA CREACIÓ DE DINERS A L'ACTUALITAT

Amb el temps, el sistema de bancs centrals i reserva fraccionària s'ha convertit en dominant al món; l'or que garantia el diner en circulació va anar minvant fins que el 1971 es va fer desaparèixer el patró or. És a dir, es va deixar d'usar l'or com a base real del diner.

Tot i canviar aquest aspecte fonamental del sistema monetari, els bancs centrals i el sistema de reserva fraccionària van continuar, però

amb unes reserves que consistien només en anotacions bancàries creades en algun moment pels bancs centrals. Aquestes reserves significa-

ven diners però no estaven garantides per cap diner que tingués una base material. Això canvià completament la naturalesa del diner; tot el que tenim actualment en circulació surt del no res i per tant és un pur contracte, que només té valor perquè tothom n'hi dóna.

El diner que es crea avui dia, es crea bàsicament a partir de préstecs, és a dir en forma de deute, ja sigui públic, comercial, extern o de particulars. I no només això, sinó que quan es retornen els deutes, aquest diner desapareix, de manera que així el sistema financer disposa d'una eina per ampliar o reduir el diner en circulació.

Els diners els creen els bancs centrals i els bancs privats. Només entre el 3 i el 5% dels diners en circulació han estat creats pels bancs centrals, la resta els creen els bancs privats a través dels crèdits així com (i cada vegada més) a través de complexos sistemes d'especulació financera.

Avui en dia, la creació de diner només està limitada per un reglament que indica en quines condicions poden prestar diners els bancs

Avui en dia, la creació de diner només està limitada per un reglament que indica en quines condicions poden prestar diners els bancs i com han de fer quadrar les anotacions en el seu balanç per fer-ho.

En el cas de la Unió Europea, el reglament que obliga als bancs amb el BCE (Banc Central Europeu), diu que han de tenir com a reserva com a mínim el 2% del total dels diners; l'altre 98% el poden prestar i invertir. Els diners dipositats a un termini igual o superior a dos anys no estan afectats per aquesta norma, i es poden invertir al 100%. Tot això es pot comprovar a l'article 4 del Reglament (CE) n° 1745/2003 (BCE/2003/9).

ELS ESTATS DAVANT LA CREACIÓ PRIVADA DELS DINERS

Si el diner ja no és or (que era la justificació amb què es va crear el sistema de la banca comercial i els bancs centrals, com a responsables de guardar l'or i convertir-lo en diner en circulació), com és que segueixen sent només els bancs els únics que poden crear diners? i per què només ho fan en forma de deute que se'ls ha de retornar amb interessos?

Guerres i finances

Potser no us sorprendrà sentir que darrera de totes les guerres hi ha interessos de la indústria d'armament per a vendre més armes i embutxacar-se molts diners. La generació de necessitats on no n'hi havia és comuna a totes les pràctiques del capitalisme actual. Ja siguin armes, nous televisors, sistemes de videovigilància o aparells elèctrics domèstics, sem-

pre ens trobem amb importants interessos comercials al darrera.

Més desconeguda pel gran públic és la utilització de les guerres pel món de les finances. La banca utilitza les guerres almenys de dues maneres fonamentals. Per una banda, les astronòmiques despeses econòmiques que genera una guerra permeten al poder financer fer-se amb el domini dels països en

lluita: aquests hauran d'estar-se molts i molts anys fent front al deute extern contret, com històricament ha estat el cas de Nicaragua, Filipinas, Nigèria, Camerun, Costa de Marfil i Zaire. D'altra banda les guerres en què intervenen principals potències, com és el cas de EEUU, permeten crear una gran quantitat de diners en forma de deute públic dels quals només se'n paguen interessos, i d'aquesta manera es dóna al

sistema la liquidesa monetària que necessita. La guerra d'Iraq ha permès als bancs d'EEUU crear 3 bilions de dòlars des del seu inici. Aquest ha estat el cost de la guerra per EEUU i alhora és la quantitat en que ha augmentat el seu deute nacional en el mateix període, que actualment és de prop de 10 bilions de dòlars. Són uns diners que no paguen els ciutadans nordamericans sinó els de tot el món, a través de la inflació.

creats pels bancs privats

interessos

Dit d'una altra manera: per què els Estats han de pagar interessos al seu banc central per així poder finançar la despesa pública, quan són diners que podrien crear directament els Estats en el moment de realitzar aquestes despeses?

Potser l'única resposta lògica que se'n pot acudir és que la banca és qui controla els governs i no al revés, oi?

A Mayer Rothschild, membre de la dinastia europea de banquers més poderosa, se'l recorda per una cita que deia: "Deixeu-me emetre i controlar la creació del diner d'una nació i em serà igual qui en faci les lleis".

ELS INTERESSOS I LA NECESSITAT DEL CREIXEMENT EXPONENCIAL

Quan un banc concedeix un crèdit està creant el diner principal del crèdit, però no el diner corresponent als interessos que el banc farà pagar al deutor durant la vida del préstec. Donat que tots els diners en circulació es creen en forma de deute amb interessos, podem concloure que el diner per tornar tots els interessos del deute simplement no existeix.

Llavors, com és que el sistema financer ha sobreviscut tant de temps? Fonamentalment per dues raons:

1. Perquè es financia amb l'endeutament creixent, és a dir, que el diner en circulació ha d'anar augmentant constantment per tal que es puguin pagar els interessos dels deutes anteriors i el sistema no col·lapsi. Això té a veure amb com el sistema incita cada vegada més a tothom perquè s'endeuti, començant per les persones amb hipoteques, préstecs personals fàcils i ràpids, targetes de crèdit; però també les empreses i els estats. Parlem per tant de creixement exponencial, de l'economia i de l'espoli dels recursos naturals del planeta.

2. Perquè hi ha qui no retorna el diner principal dels deutes i només en paga l'interès. Aquest és el cas dels deutes públics dels estats més poderosos, o de diverses empreses i institucions poderoses que tenen unes condicions privilegiades; o probablement també per totes les figures tipus pòlisses i targetes de crèdit, en les quals tampoc es retorna el diner principal i el contracte s'acostuma a renovar any rera any de manera indefinida.

En tot cas, això ens pot fer entendre fins a quin punt el sistema financer necessita un deute en augment, i com pot arribar a estar de relacionat l'augment de les hipoteques i dels crèdits al consum amb el manteniment del sistema financer actual.

Per tant, dins del context global, tothom està endeutat, i la diferència només es troba entre els que han de tornar els deutes i els que no.

LA BANCA I LA BOMBOLLA IMMOBILIÀRIA

Si fa 15 anys era impensable que es concedís una hipoteca a més de 15 o 20 anys, aquesta possibilitat s'ha doblat expressament, des dels

bancs i caixes, fins als 35 i 40 anys d'hipoteca actuals. Amb aquesta acció tan simple i alhora perversa, la banca ha facilitat i provocat l'encariment dels habitatges, ja que augmentant la capacitat d'endeutament de les persones ha fet créixer els preus que tenim capacitat de pagar.

Això ha beneficiat la banca perquè, amb les hipoteques, ha pogut crear diner i cobrar interessos en una quantia molt alta i amb un índex de morositat mínim, gràcies a la característica de necessitat bàsica de l'habitatge. Amb l'augment de preus, ha provocat el creixement desorbitat dels beneficis de les principals constructores i immobiliàries de l'Estat i així dels seus propis beneficis, ja que principals accionistes de la majoria d'aquestes empreses són bancs i sobretot caixes.

LA INFLACIÓ COM A ROBATORI SILENCIOS DEL NOSTRE PODER ADQUISITIU

En crear diner i cobrar interessos sobre aquest, els bancs estan creant inflació, és a dir, estan augmentant la quantitat de diner disponible sense augmentar al mateix temps la oferta de béns i serveis. Si augmentéssim la quantitat de moneda en circulació al doble sense augmentar la quantitat de productes en un mode equivalent, no ens convertiríem en el doble de rics, ja que, com que hi haurien els mateixos béns, els preus també es doblarien.

Aquesta sobrecreació d'un diner que estem obligats a utilitzar ens afecta a totes les persones (siguem o no clients dels bancs), i quan aquest privilegi es manté en exclusiva per un grup d'institucions privades podem concloure que es tracta d'un robatori legal pel qual els diners perden valor en cada porció de temps en què els tenim. Tot plegat significa una quantitat robada immensa.

A més, la inflació també serveix per a tancar el cercle, ja que fa que els diners només tinguin un lloc fàcil on refugiar-se de la pèrdua de valor i aquest lloc és un banc. Així les persones, i especialment les que estalvien, estem forçades a protegir-nos de la devaluació buscant refugi en un banc, el qual amb aquest nou ingrés podrà crear més diners i produir més inflació fent que la roda no s'aturi. La inflació atrapa els nostres diners en el sistema bancari i és el millor incentiu que té per a captar dipositaris.

Una de les conseqüències d'aquest procés és la desposseïció que pateixen els jubilats. Les treballadores retirades veuen com tot i haver tingut una vida sencera dedicada a la feina, al final de la seva vida productiva es troben amb què la seva renda de jubilació els dona un poder adquisitiu cada vegada més baix. Precisament a l'edat en què haurien de poder gaudir de tot l'esforç realitzat, resulta que és quan menys tenen.

EL ROBATORI FINANCER EN L'ÀMBIT INTERNACIONAL

El finançament també intervé dins del context dels intercanvis econòmics internacionals, és a dir de les importacions i de les exportacions de matèries primeres i productes manufacturats. Si un país té una balança de pagaments negativa, és a dir que paga més pel que importa que

no pas cobra pel que exporta, no podria comprar tot el que voldria si no s'endeutés.

El deute extern, per tant, és conseqüència del dèficit comercial de les empreses i el govern d'un país en el seu balanç de pagaments internacionals.

Des de després de la segona guerra mundial aquest comerç internacional es fa bàsicament en dòlars i des del 1971, en eliminar el patró or, la Reserva Federal Americana (FED) té total llibertat per posar o deixar de posar en circulació els dòlars que vulgui, ja que no ha de donar explicacions a ningú ni demostrar cap garantia. I tres quarts del mateix per la banca privada d'Estats Units, amb l'únic límit de la fracció de reserva que ha de mantenir. Per tant, controlant la creació de dòlars, una minoria financera (recordem que la FED és una entitat privada) controla els valors de les relacions econòmiques internacionals. D'aquesta manera EEUU pot comprar tot el que vulgui a fora, mentre que els altres països contreen deutes que han de pagar. Els poders internacionals aprofiten aquest deute per obligar als països endeutats a assumir determinades polítiques d'obertura de fronteres per a les mercaderies i l'especulació financera, forçant així que els poderosos s'apropiïn de les seves produccions i recursos naturals a preus irrisoris.

El diner tal i com està concebut és una eina a partir de la qual determinats poders financers s'apropien de tots els recursos naturals i humans del planeta.

CREIXEMENT INFINIT VS PLANETA FINIT

Aquest sistema financer depèn de la concessió de cada vegada més quantitat de diners en préstecs. Els préstecs es tradueixen finalment en impacte ambiental, donat que la gent els demana per comprar-se un cotxe, per viatjar, per ampliar una indústria o per construir cases, entre d'altres exemples. Podem veure, doncs, que aquest sistema de creixement de l'economia mitjançant el préstec depèn de la conversió constant i creixent de recursos naturals en CO₂ i residus. I per tant, en un moment en què estem arribant als límits del creixement de la producció d'energia a causa del declivi del petroli i quan també s'apropen els límits de moltes explotacions mineres, podem concloure que aquest sistema creat fa més de 300 anys en base al crèdit creixent no pot continuar tal i com ara el coneixem.

Aquesta reflexió coincideix amb una gran crisi financera global, així que ens atrevim a preguntar-nos: significa la crisi actual el fi del sistema financer basat en el creixement? ||

Enllaços de referència i per ampliar la informació

- *Capitalismo (financiero) global y guerra permanente. El dólar, wall street y la guerra contra Iraq.* Ramon Fdez Duran, Virus Editorial
- *El diner és deute. Video animat sobre el funcionament del sistema monetari, pots trobar-lo en cercadors doblat al castellà:*
<http://www.moneyasdebt.net>
- *Documents, llibres i articles en relació a com funciona el sistema monetari a*
<http://www.altruists.org/375>
- *Un noticiari digital: una altra manera de pensar els fets econòmics a*
<http://www.altereconomia.org>
- *Fòrums de debat i aprenentatge sobre la bombolla financera i immobiliària a*
<http://www.burbuja.info>

La crisi energètica global, definitiva a causa del pic

El declivi de la producció és imminent i no hi ha substitut pels usos del

|| Matías Catriello

La qualitat del petroli com combustible és enorme, per la seva facilitat de transport, per ser líquid a temperatura ambient i, sobretot, per la seva gran densitat energètica (una petita ampolla de 25 cl plena de petroli conté l'energia necessària per a elevar un cotxe fins dalt de la Torre Eiffel). És el combustible que més ha contribuït al desenvolupament de la indústria, i serveix com matèria primera de tot tipus de plàstics, productes químics i materials de construcció. Representa un 40% de tota l'energia primària consumida en el món actualment, i més del 90% del transport mundial de tot tipus funciona a força de derivats del petroli. Un dels usos més importants i menys coneguts del petroli es dona en la producció d'aliments. El petroli va possibilitar la mecanització de l'agricultura, l'extensió dels regadius i la producció de fertilitzants i pesticides donant pas a l'anomenada Revolució Verda, que va permetre multiplicar el rendiment agrícola a curt termini a costa de fer-lo dependent d'un recurs finit i d'hipotecar les terres a llarg termini.

HUBBERT, DESCOBRIDOR DEL PIC DEL PETROLI

Va ser el geofísic nord-americà Marion King Hubbert (1903 - 1989) qui va inventar el terme "zenit del petroli" (en anglès, *peak oil*). En un famós discurs pronunciat al març de 1956 en la convenció anual del American Petroleum Institute, a San Antonio, Texas, Hubbert va anunciar que fins a 1970 la producció de petroli d'Estats Units seguiria creixent fins a arribar a un punt màxim després del qual disminuiria sense remei. En el seu moment va ser ridiculitzat, però els Estats Units van arribar al seu pic de la producció de petroli, mai més superada, precisament l'any 1971.

La teoria del pic de Hubbert estableix que, en tota àrea geogràfica, des d'un sol pou de petroli fins al món en la seva totalitat, el perfil

de la producció de petroli segueix una forma de campana que tendeix a arribar al màxim quan s'han extret la meitat de les reserves i després comença a declinar.

Els càlculs del pic del petroli són molt sensibles a dues variables: la quantitat total de petroli que es creu que existeix en el subsòl i els esdeveniments "de superfície". Així, mentre que Hubbert va semblar estimar amb gran precisió la quantitat de petroli que els EE.UU guarden en el seu subsòl, evidentment no va tenir el mateix èxit amb els esdeveniments geopolítics que van afectar de manera determinant a la producció mundial de petroli (les dues crisis del petroli, en els 70 i els 80). És per això que la seva predicció d'un zenit petroler mundial per a l'any 2000 es retardarà aproximadament una dècada.

LA VERSIÓ OFICIAL

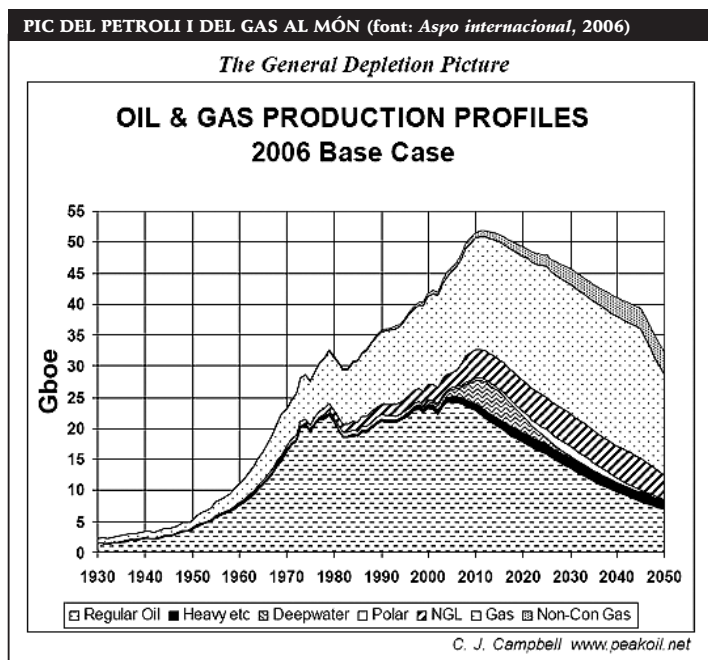
Després dels últims informes de l'Agència Internacional de l'Energia (AIE), aquesta ja ha expressat la seva preocupació per les dificultats que comportarà satisfer la demanda de petroli a partir del 2012. Les raons que esgrimeix la AIE són la disminució de la capacitat de producció excendentària, el declivi de la producció de petroli fora de la OPEP, i "factores de superfície", com els retards en l'exploració i producció, la falta de professionals, la concentració de les reserves de petroli en zones políticament i meteorològicament inestables, i la insuficient aportació de líquids substituïts del petroli com els agrocombustibles o els petrolis no convencionals (petrolis que no es troben en forma gaire líquida i que requereixen un esforç molt major a l'hora de refinar-se).

Respecte al petroli no convencional que existeix en grans quantitats, com el petroli pesat de Venèçuela o les sorres asfàltiques de Canadà, factors tecnològics i geològics fan que el seu ritme d'extracció sigui molt lent, de manera que no serviran per a substituir la producció de petroli convencional sinó més aviat per a allargar el declivi.

Així doncs, malgrat que els hagi costat reconèixer-ho, el factor geològic és sens dubte el factor que determina la resta.

Encara que es parla sovint de les reserves de petroli, el que és realment important n'és la quantitat diària disponible

tecnològics i geològics fan que el seu ritme d'extracció sigui molt lent, de manera que no serviran per a substituir la producció de petroli convencional sinó més aviat per a allargar el declivi.

Un exemple de la importància del factor geològic és el progressiu esgotament de les reserves de petroli mundials, que està provocant una concentració cada vegada major d'aquestes en determinades zones. El 70% de les reserves de petroli es troben a l'Orient Mitjà i al Caucas, on ja hi ha llocs que estan en guerra o alerta permanent per això. Per exemple, la zona de l'actual conflicte de Geòrgia, és determinant pel pas d'un dels majors oleoductes que porten petroli a Europa occidental.

Encara que la tecnologia pot millorar l'exploració i la producció de petroli, ni tan sols els països capdavanters en tecnologia com EEUU han pogut revertir el declivi de la seva extracció de petroli.

SOM EN EL ZENIT?

És molt difícil, per no dir impossible, predir la data exacta en la qual es produirà el zenit del petroli. Tanmateix, Aspo, l'associació internacio-

nal d'estudi del pic del petroli, que és la principal font d'informació independent que existeix, situa el zenit durant o abans del 2012, tenint en compte factors com la quantitat total de petroli recuperable o com es traduiran les reserves de petroli en fluxos de producció. Aquesta última distinció és de vital importància.

Encara que es parla sovint de les reserves de petroli i de la seva durada, el que és realment important, en termes pràctics, és la quantitat d'aquestes reserves de què podem disposar diàriament.

El ritme al qual podem extreure aquest recurs no és constant, ni es pot forçar sense incórrer en despeses prohibitives o danyar els jaciments (impedint que puguem extreure el màxim d'aquests en el futur). Les reserves de petroli mundial no són com un gegantí dipòsit de combustible que es pugui buidar de cop, fins a esgotar-les totalment, sinó que la producció segueix el perfil d'una campana, i el que és important és saber quan arribarem a la part superior d'aquesta i, sobretot, amb quina rapidesa decaurà la producció.

Segons un estudi del Departament d'Energia dels EUA serien necessaris 20 anys d'anticipació per a poder afrontar el zenit de producció petrolera mundial sense que es donin problemes greus. Així doncs, ja hem superat el temps de preparatius per a enfrontar-nos a un món en el qual, per primera vegada en la seva història, la producció de petroli començarà a disminuir definitivament i no tenim una font d'energia de millor qualitat per a substituir-la. Per altra banda, la combustió dels com-

El gran esdeveniment del pic del petroli a Barcelona

Per primera vegada a Catalunya, del 20 al 21 d'octubre d'aquest any tindrà lloc a Barcelona, la VII reunió internacional d'ASPO, l'associació d'estudi del pic del petroli i del gas. Comptarà amb centenars de científics amb anys d'experiència en aquesta

qüestió que compartiran dades i reflexions que ens ajudin a determinar quin futur espera a la disponibilitat de combustibles fòssils a nivell mundial.

Cada vegada més periodistes, tècnics dels governs i responsables polítics acudeixen també a aquestes reunions

interessats pel que abans era considerada només una teoria des de diferents estaments del poder però que cada vegada més s'ha reconegut com una realitat provada, el proper declivi de l'or negre.

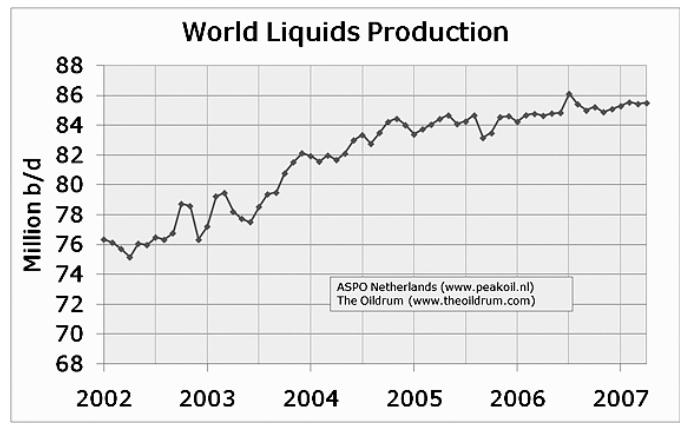
+INFO: www.aspo-spain.org

del petroli

transport

DADES EN RELACIÓ A LA PRODUCCIÓ DE TOTS ELS LÍQUIDS DEL 2002 FINS EL MOMENT ACTUAL petroli convencional, no convencional i gas líquid
(font: Oil watch d'Aspo Holanda)

bustibles fòssils produeix emissions a l'atmosfera que s'ha comprovat que són causants de l'efecte hivernacle que escalfa el planeta, per la qual cosa, ja sigui a causa de problemes amb el subministrament o amb les seves conseqüències, es fa necessària una transició que ens allunyi del model energètic fòssil actual.

A més, existeixen altres indicis que fan creïbles les estimacions "pessimistes" d'un pic proper:

- Des dels anys 60 els descobriments de petroli van a la baixa, avui dia consumim quatre barrils de petroli per cada un que en descobrim.

- És molt probable que les revisions a l'alça de les reserves de petroli de la OPEP de finals dels 80, en què molts dels països van doblar les seves reserves, fossin falses (amb aquestes dades els van permetre pujar l'extracció diària, augmentant-ne els beneficis a curt termini).

- Coincidint amb els

alts preus, l'extracció de petroli convencional es troba tècnicament estancada des de 2005 en els 74 milions de barrils diaris (mb). Fins i tot la màxima producció de tots els líquids fins a ara (incloent-

hi gas líquid) està en seriosos problemes per a créixer, ja que entre juliol del 2006, i el màxim de 86 mb del 2008, ha pujat solament 0,5 mb.

- El nombre d'investigacions científiques que ens situen damunt del zenit o que diuen que es donarà abans del 2010 està creixent significativament en els últims temps.

Finalment, cal comentar que diferents informes situen també el zenit del gas, del carbó i de l'urani al voltant del 2020, de manera que no podem comptar amb altres energies fòssils i finites per a substituir el petroli

És especialment important saber que l'energia nuclear no és una alternativa. Per la falta de disponibilitat d'urani, pel seu cost econòmic que puja exponencialment a mesura que s'encareix el petroli, pel risc per a la vida que significa la seva producció i perquè no tenim solució per als residus. A més, hem de tenir en compte que aquesta només produeix electricitat, amb la qual cosa no és una opció per a substituir el petroli, i que per a produir electricitat tenim moltes altres opcions renovables, més barates i més segures.

EL PROBLEMA DE LES ALTERNATIVES

El primer sector afectat pel zenit del petroli serà el del transport; en aquest sentit, podem parlar més d'una crisi de combustibles líquids per al transport que no d'una crisi de subministrament elèctric. Avui dia no existeixen alternatives reals al petroli en el transport. Els agrocombustibles, segons la pròpia AIE, no arribaran mai a satisfer més del 10% de la demanda per al transport, amb el risc de provocar una crisi també de grans dimensions en l'alimentació. L'electrificació d'aquest sector requeriria grans canvis estructurals (renovació de la flota de vehicles, infraestructures, augment de la capacitat de generació elèctrica) que no es podran donar amb la suficient rapidesa, donada la proximitat del declivi del petroli.

Davant d'aquest panorama, ple de riscos mediambientals, econòmics i de proveïment energètic, el més lògic seria replantejar-nos un canvi estructural profund del nostre model energètic, però no solament mitjançant la

GRÀFICA DE LES EXPORTACIONS DE PETROLI EN RELACIÓ AMB ELS PREUS
Des del 2001 fins l'actualitat. (font: Theoil Drum.com)

Alguns agreujants

Altres elements poden accelerar la crisi energètica juntament amb el propi zenit del petroli.

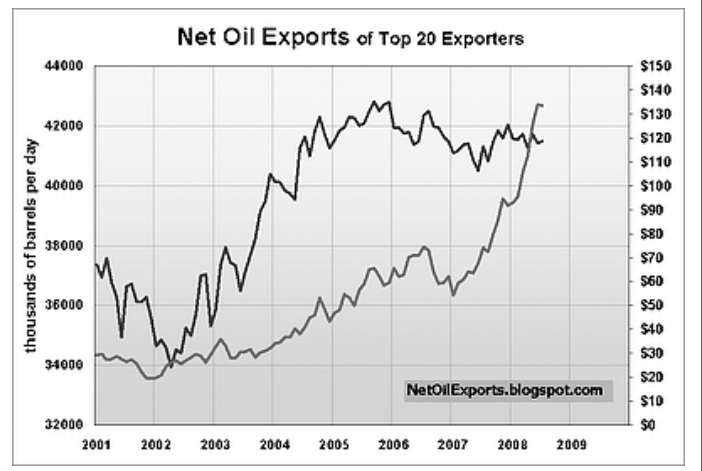
Per exemple, l'escassetat de combustible podria donar-se molt abans del zenit a mesura que l'estancament de l'oferta no pugui cobrir la demanda creixent. Aquesta, si no el zenit, és la causa del creixement espectacular dels preus del petroli viscut en l'últim lustre, i que aquest any ha arribat a gairebé 150 \$, incrementant la crisi econòmica mundial que s'està vivint. De fet, actualment ens trobem en una disjuntiva segons la qual és precisament la crisi econòmica el factor que fa mantenir o retallar preus en fer disminuir el consum de combustibles, i això podria fer allargar la data del declivi geològic del petroli a costa

de greus conseqüències per la població més precària. Crisi econòmica i crisi energètica transcorren d'aquesta forma, entrelaçades.

També cal tenir en compte que el ritme de descens de les exportacions serà major que el del declivi en sí, ja que els països productors donen prioritats a la demanda interna.

És el cas de Rússia, un dels dos primers productors mundials i que té una demanda interna amb un fort creixement. Això augmentarà el problema al qual s'enfronten els països més dependents de les importacions, i pot ser el veritable coll d'ampolla de la crisi energètica.

De fet, la declinació de les exportacions ja ha començat i aquest gràfic ens demostra que des del 2005 ja ha disminuït a poc a poc la quantitat de petroli disponible en el mercat.

substitució d'unes tecnologies energètiques per unes altres, sinó revisant també quins usos donem a l'energia, com la consumim, qui la consumeix i per a què.

Tenint en compte que el món industrialitzat està fet a la mesura dels combustibles fòssils, que representen més del 80% de l'energia primària mundial, i que el model de consum energètic d'aquests no pot ser exportat a tot el món a causa de les limitacions físiques, cal una revisió dels models econòmics i socials de creixement, i encaminar-nos mitjançant la reducció del consum d'energia, el seu ús eficaç i les energies renovables, cap a un món de baixa energia. Aquest camí hauria d'estar basat en l'única font fiable que tenim a llarg termini (l'energia solar en les seves diferents manifestacions, èdica, solar tèrmica, termoelectrica i fotovoltaica) però també en la descentralització de la producció de energia, que evita les pèrdues en la distribució

i que seria l'alternativa real a la MAT, la qual solament serveix per a seguir creixent com fins a ara.

Cal tenir en compte que la construcció d'aquestes alternatives és dependent del petroli i el carbó, ja que s'usen per la indústria pesada, al seu torn necessària per a produir el material dels molins de vent i les plaques solars, per exemple. Així doncs, el cost d'aquesta transició serà cada vegada major, però cal aprofitar el petroli que queda per tirar-la endavant.

Donades l'addició al creixement econòmic i les tendències continuïstes de la indústria, el món segueix anant per la via equivocada. Això ens fa pensar que aquesta difícil transició a les renovables, la descentralització i la vida de baix consum, solament serà possible si aconseguim construir altre sistema econòmic que no tendeixi a la centralització del poder, al creixement constant i la conseqüent superació de la capacitat de càrrega del planeta. ||

Enllaços de referència i per ampliar la informació

- OBSERVATORI DE LA CRISI ENERGÈTICA I LES ALTERNATIVES DE SOCIETAT
<http://www.oceas.org>
- COORDINADORA TANQUEM LES NUCLEARS
<http://www.tanquemlesnuclears.org>
- INFORMACIÓ SOBRE LA CRISI ENERGÈTICA, PER AEREN-ASPO A L'ESTAT ESPANYOL
<http://www.crisisenergetica.org>
- WEB OFICIAL D'ASPO A NIVELL INTERNACIONAL
<http://www.peakoil.net>
- LA WEB D'INFORMACIÓ MÉS ACTUALITZADA EN ANGLÈS SOBRE EL PIC DEL PETROLI
<http://www.theoil Drum.com>

“Pan para hoy, hambre para mañana”

L'especulació financera, principal responsable de la crisi alimentària

|| Valmir Mota de Oliveira

Durant aquests últims dos anys hem pogut observar l'aparició d'una malaltia en el nostre complex sistema econòmic mundial. Hem pogut comprovar que el sistema de distribució d'aliments no és viable per alimentar-nos. I no per falta de menjar. Fa anys que se sap que la producció d'aliments a nivell mundial és superior al que es consumeix o es consumiria si arribés a les boques que hauria d'arribar. El motiu és més aviat el comportament psicòpata de les corporacions alimentàries. Al documental *La corporación* que podeu baixar-vos d'Internet, es fa un paral·lelisme entre el comportament de les corporacions i el diagnòstic d'una pacient psicòpata i encaixa a la perfecció. Aquestes macroempreses prenen decisions que provoquen grans conseqüències a nivell mundial, ingressos astronòmics per a elles i els seus accionistes, però també efectes col·laterals dels quals no se'n fan responsables.

La crisi alimentària d'aquests darrers anys ha estat possible degut a la pèrdua progressiva de sobirania alimentària dels pobles. Com explica la Xarxa de Consum Solidari, la sobirania alimentària és un dret humà fonamental, i tot i així està sent posat en qüestió cada dia: no només segueixen amenaçades per la fam crònica 852 milions de persones en el món, sinó que els mecanismes econòmics i les conseqüències socials de la globalització estan posant en perill la independència alimentària de la majoria de països del planeta.

En un article de la organització Via Campesina, que aplega organitzacions pageses en lluita de tot el món, s'explica clarament per què els països més empobrits han anat perdent la capacitat d'alimentar a la seva

població amb les collites pròpies: "alguns analistes han estat culpant exclusivament els agrocombustibles de la creixent demanda mundial o de l'escalfament global de l'actual crisi alimentària. Però, en realitat, aquesta crisi també és el resultat de molts anys de polítiques destructives que van socavar les produccions nacionals d'aliments, i van obligar als camperols/es a produir cultius comercials per a companyies transnacionals (CTN) i a comprar els seus aliments de les mateixes multinacionals (o a altres...) en el mercat mundial. En els últims 20-30, anys el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional (FMI) i posteriorment l'Organització Mundial del Comerç (OMC) han forçat els països a disminuir la seva inversió en la producció alimentària i el seu suport als i les camperoles i pagesos o petits agricultors, que són les claus de la producció alimentària. No obstant això, els petits productors són els productors claus d'aliments del món." [1]

La crisi alimentària d'aquests darrers anys ha estat possible degut a la pèrdua progressiva de sobirania alimentària

Podríem pensar que aquesta crisi alimentària només afecta als països empobrits. Hi ha qui no ho creu així. A casa nostra s'han anat implantant les grans superfícies i han anat tancant els petits i mitjans negocis d'alimentació. Aquestes grans superfícies tenen cada dia més poder, poc a poc van eliminant la competència. Al *Informe Sanuy, defensa del petit comerç i crítica de la Caixa* (La Campana 2005), Francesc Sanuy ens explica detalladament com s'ho manegen aquestes empreses per implantar-se en el territori, aconseguint condicions favorables amb les entitats financeres, amb els ajuntaments per pagar pocs impostos per l'activitat econòmica... i els perills que poden comportar. Aquest model és molt similar al supermercadisme francès. L'economista francès Christian Jacquiau ha estudiat els impactes de la implan-

tació d'aquestes grans superfícies. Ens ho explica en una entrevista feta per Illacrua, podreu trobar l'enllaç de la notícia al bloc <http://supermercatsnograncies.wordpress.com>

La campanya Supermercats no gràcies, en la qual participen la Xarxa de Consum Solidari, Veterinaris Sense Fronteres, Entrepobles, EdPac, Enginyers Sense Fronteres, Observatori del Deute en la Globalització, Campanya Roba Neta i d'altres col·lectius i persones de Catalunya, campanya d'abast estatal junt amb altres organitzacions, neix de l'observació i l'anàlisi d'aquest panorama. Fa una crítica ben estructurada de la situació i aporta possibles solucions per prevenir els efectes de la monopolització del sector alimentari al nord per part d'aquestes corporacions, apostant també per la recuperació de la sobirania alimentària dels pobles tant al nord com al sud. Els dos gràfics de la dreta ens donen una idea del poder d'aquestes empreses.

Centrant-nos en la pujada de preus dels últims temps, cal aclarir abans que res de quin tipus de pujada estem parlant. Hem de diferenciar la pujada de preus de l'aliment final (el que paga el consumidor), de la pujada de preus de l'aliment en la seva fase inicial (l'anomenada matèria primera alimentària), de la pujada de preus en una regió concreta o de la pujada de preus en el mercat internacional. En aquest cas ens estem referint a la pujada de preus a escala mundial d'algunes matèries primeres alimentàries que acaba repercutint en el preu final que paguen els i les consumidors.[2] Aquests augments dels preus no repercuteixen en els sous dels treballadors i treballadores del camp, diríem que es queden pel camí.

El perquè d'aquesta pujada té diversos orígens: la liberalització del mercat mundial d'aliments bàsics, la utilització d'algunes d'aquestes

matèries primeres per la producció de agrocombustibles, i el model agrícola en sí mateix.

La tendència a l'alça també és una reacció de llarg termini en front del cicle descendent de 1974 a 2001. Però augments tan furiosos en pocs mesos reflecteixen l'aposta financera. Entre març de 2007 i març de 2008 el blat va pujar un 130%, la soja un 87%, l'arròs un 74%, el blat de moro un 53%, com a conseqüència d'un augment dels capitals invertits en els mercats agrícoles. Aquest volum es va quintuplicar a la Unió Europea i es va multiplicar per set als EEUU. Els fons d'inversió que escapen del dòlar i dels immobles assetgen ara els aliments bàsics del Tercer Món. [3]

Un exemple d'aquesta situació és la que es va donar a Mèxic el gener de 2007. Mèxic és el bressol del panís. Podríem comptar centenars de varietats d'aquesta espècie vegetal, aliment bàsic dels seus habitants des de fa moltes generacions. L'any 2007 es va produir una pujada del preu, degut a l'augment de la demanda de panís americà per la producció d'etanol, biodiesel. En aquell moment Mèxic estava important el 30% del panís que consumia dels EUA, concretament panís transgènic. El panís per a produir etanol va entrar en competència amb el panís exportat cap a Mèxic. Com s'entén que Mèxic importi panís dels EEUU?

La liberalització del mercat dels aliments bàsics dona via lliure per l'especulació amb aquestes matèries. Un altre exemple és el que va passar a Indonèsia. Justament durant la pujada del preu de la soja el gener de 2008, la companyia PT Cargill Indonèsia conservava encara 13000 tones de soja en els seus magatzems de Surabaya, esperant que els preus arribessin a un màxim. [2]

El model agrícola imperant, que anomenarem agroindustrial a partir d'ara, es ven com un

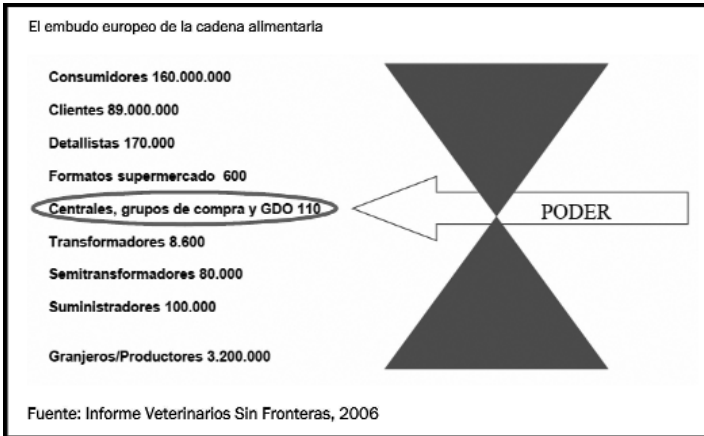
Els fons que escapen del dòlar i dels immobles assetgen ara els aliments bàsics del Tercer Món

RANQUING	COMPANIA	PAIS	QUOTA DE MERCAT (%)
1	Walmart	USA	8,80%
2	Carnelur	France	3,20%
3	Metro Group	Germany	2,10%
4	Alfald	Netherlands	1,30%
5	Tesco	UK	1,20%
6	Ito-Yokado	Japan	1,20%
7	Kroger	USA	1,10%
8	Target	USA	1,20%
9	H&M	Germany	1,20%
10	AEDON	Japan	1,20%
11	Auchan	France	1,20%
12	Alfi	Germany	1,20%
13	Costco	USA	1,20%
14	Carrefour	France	1,20%
15	Walmart	USA	1,20%
	Total top 15		31,00%

Evolution de les quotes del mercat de la distribució d'aliments durant 2008

Font: Anàlisis de la distribució i mercat de alimentació a partir de la CEFA, 2007

model eficient de producció, una evolució més de l'agricultura en la línia de la revolució verda. Aquest precedent ha arribat a un màxim, i ha portat a una dependència molt gran del petroli. Però què passa quan el petroli deixa de ser un recurs barat? Tan eficient és aleshores aquest tipus d'agricultura? Els fertilitzants i part dels agroquímics utilitzats en els cultius, la maquinària i els vehicles per sembrar, recollir, processar, emmagatzemar i transportar necessiten derivats del petroli. Part de la energia elèctrica requerida per extreure aigua i regar els sembrats es genera a partir de derivats del petroli. Els plàstics que cobreixen els hivernacles i les mànegues per regar els camps, els materials per envasar i el

transport cap als mercats requereixen derivats del petroli. Tots ells són cada dia més cars. Plàstics com el polipropilè valen fins un 70 % més que al 2003, segons dades extretes d'articles del grup Grain (www.grain.org).

Aquest model amaga més injustícies que les pujades dels preus, ja fa anys que aquest model ha transformat també el model alimentari als països industrialitzats. Ha transformat la producció cap a una agricultura i a una ramaderia industrial, que es caracteritzen per explotar varietats híbrides molt productives però d'una qualitat nutricional baixa. D'altra banda, la mida de les explotacions és molt més gran que en el model tradicional, amb molta maqui-

nària dependent dels combustibles fòssils, i amb pocs treballadors i treballadores.

En el cas de les explotacions ramaderes d'Europa cal posar atenció en l'alimentació del bestiar a través de pinsos. El pinso és un combinat d'aliments i un d'aquests aliments és la soja modificada genèticament importada en un tant per cent molt elevat a l'Argentina. Aquesta realitat s'explica molt bé al documental *Hambre de soja*, conseqüències de 10 anys de cultius de soja transgènica (llavors de la multinacional Monsanto, EUA) a l'Argentina. Les conseqüències pel camp argentí: la qualitat del sòl, les condicions dels treballadors, la propietat de la terra, l'exportació i també la pèrdua de sobirania alimentària del poble argentí.

Un altre dels aliments típics en la elaboració dels pinsos és el blat de moro o panís. També és un organisme genèticament modificat que prové de l'exportació, però també es cultiva als camps europeus. La zona amb més cultius de blat de moro transgènic és concentra al camp aragonès i català. De fet han estat les proves pilot de tota Europa. Actualment el cultiu tradicional i ecològic d'aquest producte ha estat quasi bé eliminat per les constants contaminacions. El documental *Transgenia, el cuc i el panís* reflecteix molt acuradament aquesta situació a casa nostra, les contaminacions de cultius, la promoció d'aquestes llavors per part de les empreses comercialitzadores de llavors. El dossier *La coexistència impossible* editat per la Plataforma Transgènica Forà i Greenpeace també descriu i analitza aquest conflicte de manera molt rigorosa.

Les organitzacions d'agricultors i les de la societat civil que analitzen aspectes relacionats amb l'alimentació són plenament conscients que els interessos de les grans corporacions de l'alimentació estan molt allunyats dels interessos de la població. Quins serien els interessos de la població en quant a l'alimentació? Una alimentació sana i a un preu assequible i regular i unes condicions laborals dignes pels treballadors del camp, conservar en bon estat les bones terres de cultius per alimentar les generacions properes. Quins són els interessos de les grans corporacions? Guanyar diners a curt termini, superar la caiguda d'algun altre mercat, controlar aquests recursos per tenir poder a l'hora de pressionar als estats.

Per aquest motiu, d'una manera o una altra aquestes organitzacions intenten desmarcar-se dels marcs d'acció d'aquestes corpora-

cions. Què significa desmarcar-se? Significa no vendre les seves collites a aquestes transnacionals, vol dir intentar abastir les necessitats alimentàries de la seva comunitat i dependre el mínim dels productes que distribueixen aquestes corporacions. Aposten per un tipus d'agricultura respectuosa amb l'entorn (aigua, aire, sòl, biodiversitat agrícola i animal), una agricultura que dignifiqui el treballador i la treballadora del camp. En definitiva, desmarcar-se del model agroindustrial significa desmarcar-se del *pan para hoy, hambre para mañana*.

Des de les organitzacions de la societat civil catalana, desmarcar-se significa construir una crítica ben fonamentada d'aquesta agricultura industrial i posar en pràctica alternatives. Aquí a Catalunya hi trobem moltes iniciatives que van en aquesta línia. Hi trobem: pagesos i pageses que aposten per una agricultura i ramaderia dignes per elles, per la terra, pels animals i pels i les consumidors. Elaboradores i elaboradors d'aquests productes. I cooperatives, associacions i grups de consum local, ecològic, just i transformador que distribueixen aquests productes. Poc a poc, aquestes iniciatives van teixint la xarxa agroecològica, on també hi participen algunes organitzacions de conscienciació en aquesta mateixa línia i algunes botigues familiars o cooperatives que també aposten per aquest model.

Amb tot el que hem exposat, creiem que la solució no passa per unes quantes ajudes als països amb més dificultats, no passa perquè aquests països produeixin més productes per la exportació per poder equilibrar la balança comercial dels països. Creiem que passa per anar a l'arrel de la qüestió. Començar a produir d'una altra manera, a distribuir d'una altra manera i a comprar d'una altra manera. Tots i totes en la nostra mesura som part del problema i podem ser part de la solució. Hauriem de confiar en la capacitat dels polítics tenint en compte els precedents? Potser els hauríem de seguir una mica més la pista per saber a qui beneficiem a llarg termini les lleis que elaborem. Ara haurem d'estar pendents de què fan amb la proposta de llei presentada per Som lo que sembre, La Iniciativa Legislativa Popular per una Catalunya Lliure de Transgènics. Al tanto. []

[1] Via Campesina (www.viacampesina.org) Maig de 2008

[2] *Precios en aumento. Cuando los árboles no dejan ver el bosque*. Per Ferran Garcia, Marta G. Ribera i Miquel Ortega.

[5] *La oportunidad del hambre*. Claudio Katz. Rebelión (www.rebelion.org)

La banca inverteix en guerra i destrucció del medi ambient

Els principals bancs i caixes financien empreses denunciades per les seves pràctiques

Ampolles d'aigua contaminada per Repsol-YPF a Buenos Aires (Argentina)

|| Esther Salis

Una funció dels bancs i les caixes es treure profit dels estalvis que la gent normal i corrent els deixen després de treballar, normalment durant moltes hores i de forma molt mal pagada. La pregunta és: què en fan amb aquest milers de milions d'euros un cop els hem dipositat als bancs? Els bancs i caixes fan servir una bona part d'aquest diners per invertir-los o deixar-los a empreses transnacionals perquè puguin dur a terme els seus projectes empresarials. En molts casos aquest projectes tracten sobre producció d'armes –per dur a terme guerres i despesa militar–, destrucció del medi ambient – per extreure'n recursos naturals– i fins i tot, ignorant tota mena de drets humans i laborals, atemptant contra la vida de comunitats senceres.

El fet és que la banca espanyola, malgrat la crisi, segueix tenint uns beneficis espectaculars. Segons els resultats del primer semestre del 2008, els cinc principals bancs de l'Estat espanyol –Santander, BBVA, La Caixa, Caja Madrid i Banco Popular– van començar l'any amb uns beneficis nets de 10.656,7 milions

d'euros. D'on surten tots aquest beneficis i en que inverteixen aquests bancs per continuar guanyant tants diners? La resposta rau en part en les inversions i el finançament que molts d'aquest bancs tenen en empreses amb pràctiques més que dubtoses.

FINANÇAMENT I INVERSIONS

Segons la campanya *BBVA Sense Armes*, aquest banc és una de les primeres entitats financeres implicades en l'exportació d'armes. Però més directament, aquest mateix banc està implicat en el finançament d'empreses dedicades a la construcció d'armes de tot tipus. L'any 2005, el BBVA va participar, conjuntament amb altres entitats, en un crèdit de 2.200 milions de dòlars a l'empresa Raytheon, una de les contractistes de defensa militar més gran dels EUA. Per la seva banda el Santander posseeix el 50% de l'empresa Vista Capital, que al seu torn controla el 42,5% de Unió Espanyola de Explosivos SA. Per si això fos poc, el BBVA està finançant el 50% de la inversió en projectes com la construcció a l'Uruguay de la planta de cel·lulosa de l'empresa espanyola ENCE, amb tot els danys socials –desplaçament de comunitats mediambientals– i

degradació de la fauna autòctona que això comportaria.

Un exemple d'empresa armamentística on la banca hi té una forta implicació és en el cas d'Indra. Aquesta empresa espanyola, una de les principals en el sector d'armament, es dedica a fabricar sistemes electrònics de guerra i per míssils, alhora que desenvolupa tecnologies de la informació per aplicacions militars. Indra participa en els programes militars de la UE, la OTAN i els EUA. A l'accionariat d'Indra hi podem trobar com un dels màxims accionistes a Caja Madrid, juntament amb el BBVA i el Santander, entre d'altres.

Per la seva banda, La Caixa és una de les màximes accionistes d'una empresa tan problemàtica en inversions com Repsol YPF. Les seves pràctiques es posen de relleu sobretot a l'Amèrica Llatina. A l'Argentina, per exemple, opera en territori maputxe al jaciment de Loma de la Lata. Allà, a causa de beure l'aigua i respirar l'aire contaminat, la població té uns nivells de

metalls a la sang 700 vegades superiors als que permet la llei. A més, la compra de l'empresa YPF va significar l'acomiadament de milers de treballadors. A Bolívia, les seves operacions es realitzen sobre territoris protegits de diverses comunitats indígenes, que n'estan sent expulsades. També en aquest país, a més de ser acusada de contraban de petroli, l'any 2006 va ser acusada d'apropiar-se de jaciments propietat de l'Estat. A

Colòmbia, al pou de Capachos, Repsol va descobrir un jaciment a l'any 2002. Als anys 2003 i 2004 la zona va patir un gran augment de la violència paramilitar. Un any més tard, Repsol començava les extraccions.

Per altra banda, molts d'aquest bancs, entre ells Caja Madrid, el BBVA o La Caixa, recentment han finançat amb 1.704 milions d'euros a Acciona, una de les principals accionistes d'Endesa, empresa que ha tingut més d'una polèmica a Xile a causa de la construcció d'una presa gegantina a Ralco, on va inundar 3.500 hectàrees de territori Mapuche-Peuhénche i va forçar el desplaçament de milers d'indígenes. Malgrat això, Endesa, amb el suport de tots aquests bancs i caixes, continua amb els seus plans i ara pretén construir cinc grans preses hidroelèctriques a la Patagònia xilena. Aquestes preses es localitzarien sobre els rius verges Baker i Pascua, inundant milers d'hectàrees de gran valor ecològic. A més, aquestes preses s'haurien de complementar amb la construcció d'una xarxa elèctrica d'alta tensió que travessaria el país de nord a sud amb més de 2.300 km., afectant grans espais naturals i milers de comunitats indígenes. ||

La Caixa, com accionista principal de Repsol, és còmplice dels desastres socials i ambientals provocats per la petrolera

La banca salva els mobles a les immobiliàries

davant de l'esclat de la bombolla immobiliària i la conseqüent crisi en el sector, els bancs i caixes han sortit al rescat de les grans empreses dedicades a la construcció i vendes d'habitatges. Així la major part de les promotores estan refinançant els deutes que han

adquirits amb la banca, el qual suma un total de més de 16.000 milions d'euros. La banca és una de les grans finançadores de les empreses immobiliàries més importants. Per exemple, Habitat va ser finançada, entre d'altres, amb 1.600 milions d'euros per, La Caixa (150 milions), el Banco

Popular (150 milions), Caja Madrid (120 milions), el Santander i el BBVA (100 milions), el Banc Sabadell (75 milions) i Caixa Catalunya (75 milions). Malgrat això, Habitat continua en una situació crítica esperant nous inversors. En un altre cas semblant, La Caixa i el Banco Popular

van salvar el deute de l'empresa Colonial canviant-lo per accions de la immobiliària. I és que les xifres canten per si soles i els interessos de banca i immobiliàries estan tan lligats que el 40% dels diners que els bancs i caixes presten van a parar a immobiliàries i constructores.

Els poders econòmics, immunes a l'acció del tribunals

Bancs i grans empreses s'aprofiten dels paradisos fiscals per evadir impostos

|| Francesc Ferrer

Si estiguéssim en un sistema democràtic hi hauria igualtat de totes les persones davant de la llei, tal i com pregonava l'article 14 de la Constitució espanyola. En aquest text podem comprovar com n'està de lluny la realitat d'apropar-se a aquesta màxima.

Nou de cada deu fortunes espanyoles evadeixen impostos. El col·lectiu de Tècnics del Ministeri d'Hisenda (Gestha) ha denunciat que al voltant del 86% de les fortunes espanyoles amb un patrimoni superior als 10 milions d'euros eludeix les seves obligacions fiscals en no declarar l'impost sobre patrimoni. Segons els tècnics d'hisenda, el frau es concentra en aquelles propietats relacionades amb capital mobiliari i immobles.

En l'actualitat, només 132 contribuents declaren un patrimoni net superior als 30 milions d'euros, fet que suposa uns ingressos per a les arques públiques de gairebé 42,5 milions, és a dir, una mitjana de 322.000 euros per declarar. Al voltant de 2.525 ciutadans declaren un patrimoni net total d'entre 6 i 30 milions d'euros, aportant el 10% de la recaptació de l'Impost de Patrimoni.

Segons Gestha, l'economia submergida a l'estat espanyol suposa el 23% del PIB, per la qual cosa el ministeri d'hisenda hauria deixat d'ingressar 208.000 milions d'euros el 2007. Bona part d'aquests serien diners que els més rics de l'estat haurien robat al conjunt de la ciutadania en un sol any.

Una part important de totes aquestes evasions d'impostos aprofiten els paradisos fiscals, que són països que no cobren impostos, o bé en cobren molt pocs, al capital estranger que s'hi diposita i on els bancs acostumen a oferir secret bancari com a avantatge per als seus clients.

Segons ens explica la revista *Temas*, les dades, tot i ser escasses, confirmen la intensiva utilització dels centres financers de baixa o nula tributació per la banca i els grups empresarials espanyols. Segons el Ministeri d'Indústria, en l'últim semestre del 2007 les em-

preses espanyoles han canalitzat més de 3.000 milions d'euros a través de paradisos fiscals i països de molt baixa tributació com Holanda. La banca s'aprofita també massivament de les seves filials en paradisos fiscals. L'antic responsable de la Fiscalia Anticorrupció, Carlos Jiménez Villarejo, ho ha denunciat citant els casos del Santander i el BBVA, que tenen cadascun més de 30 filials en aquests territoris, sobretot a les Illes Caiman. Nuria Almirón, autora del llibre *Juicio al poder*, afirma que aquests bancs tenen ubicades en paradisos fiscals, entre el 10 i el 15 % de les seves societats, una realitat que és ben coneguda en el món financer, però silenciada sistemàticament en els mass media.

EL CAS DE LES CESSIONS DE CRÈDIT

La presumpta acció delictiva de determinats bancs no ha estat ignorada per algunes persones i institucions, que han obert denúncies contra determinades entitats; una altra cosa és que els hagin aconseguit condemnar.

Un cas paradigmàtic de la immunitat bancària davant del sistema judicial és el de les "cessions de crèdit" del Banc de Santander. Entre 1988 i 1989, el Santander va captar quasi mig bilió de les antigues pessetes —més de 3.000 milions d'euros— en nous dipòsits. Per atraure tal volum de diners en tant poc temps, l'entitat financera es va recolzar en l'ús d'una figura legal (les "cessions de crèdit de nua propietat") que consisteix en traspassar les responsabilitats legals d'un creditor a un altre, tot prenent alliberar aquests dipòsits de la reclamació de l'Agència Tributària, en la informació que l'entitat subministra a Hisenda s'identificaren fins a 9.566 operacions amb titularitat canviada pel banc, que acumulaven més de 145.000 milions de pessetes i hi figuraven persones mortes, aturades i jubilades sense poder adquisitiu entre els seus suposats titu-

Seu del BBVA a Madrid

lars. Al tancament de la instrucció, l'Agència Tributària encara reclamava més de 14.000 milions d'euros en concepte de tributs no rebuts, i a més, 1.500 operacions no havien pogut ser identificades o no se n'havien localitzat els titulars. De la instrucció judicial també se'n despenia la col·laboració necessària que el banc havia proporcionat als seus clients per ocultar les dades a Hisenda i per obstaculitzar la investigació de l'Agència Tributària primer, i del jutjat d'instrucció encarregat del cas en segon lloc.

Com que no hi havia precedents en una sentència del Tribunal Suprem, el veredict del cas de les cessions de crèdit ha estat batejat com a "Doctrina Botín"

Després de 15 anys de procés judicial, tot i ser el major frau fiscal de la història de l'estat espanyol, el BSCH va aconseguir que el fiscal de l'estat, en representació de l'Agència Tributària, l'exculpés, demanant arxivar el cas fins a set vegades (de la mateixa manera que el Ministeri Fiscal, que va demanar arxivar el cas fins a quinze vegades).

Finalment, el passat 3 de desembre de 2007 el Tribunal Suprem va decidir, per majoria, l'arxiu del cas de les cessions de crèdit, en què estava imputat Emilio Botín com a president del Santander i on només quedava l'acusació popular formada per l'Associació de Defensa d'Inversors i Clients i IC-V.

La sorprenent justificació d'aquest arxiu va ser que "no es pot obrir judici oral només a instàncies de l'acusació popular, si els perjudicats o ofesos pel delict no formen part de l'acusació".

En canvi, en tota la *Llei d'Enjudiciament Criminal* no es troba un sol precepte que limiti els poders de disposició i actuació de l'acusació popular i, per tant, no hi ha cap justificació legal per trobar-la insuficient per fer un judici.

Com que no hi havia precedents en una sentència del Tribunal Suprem, el veredict del cas de les cessions de crèdit ha estat batejat en àmbits judicials com a "Doctrina Botín", denominació que ens pot donar una idea del poder que pot tenir un banquer a l'hora de ser jutjat (fins al punt que es reinterpreti la llei per no condemnar-lo). La prova d'això és que posteriorment, a desembre de 2007, almenys en dos judicis la defensa i el fiscal han demanat aplicar la doctrina Botín (Cas Atutxa i Cas àcid bòric), i els tribunals ho han desestimada. Així que podem concloure que l'única cosa clara d'aquesta doctrina és el seu nom: que s'aplica a Emilio Botín i punt.

No ha estat aquesta l'única causa en què el banquer més poderós de l'estat s'ha lliurat de la condemna degut a la falta d'interès en condemnar-lo per part de la fiscalia. Al novembre del 2006 havia estat arxivada una querrela presentada contra ell i uns altres 21 il·lustres responsables de la compra del Banesto pel Banc de Santander, entre els quals hi havia l'ex-governador del Banc d'Espanya, Luís Angel Rojo, i membres de la família Botín. Se'ls imputava, entre d'altres, un delict fiscal de 262.000 milions de pessetes i la malversació de cabals públics per més de 327.000 milions de pessetes. El jutge Garzón va arxivar la querrela a petició, una altra vegada, del fiscal de l'estat.

Podem interpretar-ho com vulguem, però hem de saber que l'Estat —sigui govern, sigui sistema judicial— sempre abdicarà les seves funcions quan es trobi fent front el Poder amb majúscules. ||

Més informació sobre paradisos fiscals:
<http://www.laeuropaopacadelasfinanzas.com>
<http://www.redjusticiafiscal.org>

Una llei centenària prohibeix la usura però gairebé no es coneix

La llei de repressió de la usura (que data del 23 de juliol del 1908), continua vigent després d'haver rebut algunes modificacions per la llei d'enjudiciament civil 1/2000. L'article primer de la llei diu que "serà nul tot contracte de préstec en que s'estipuli un interès notablement superior al normal del diner i manifestament desproporcionat

amb les circumstàncies del cas". Com que la llei no determina què significa "notablement superior", ha estat històricament el Tribunal Suprem l'encarregat de crear jurisprudència. Les seves sentències en tots aquests anys han acostumat a qualificar de nuls els contractes a partir de 2,5 vegades més el preu del diner. Com que actualment el preu del

diner està situat en 4,25%, si es segueix aquesta doctrina, els préstecs operatius avui en dia per sobre 10,7 d'interès haurien de ser declarats il·legals. Casos com els de moltes targetes de crèdit dels bancs i molts préstecs de bancs i establiments financers de crèdit (EFC) que funcionen per telèfon i internet (per ex. Cofidis, Finconsum, Mediatis...)

haurien de ser anul·lats en massa, donat que ho superen amb escreix i alguns d'ells estan per sobre fins i tot del 20%.

Tot i això, en ser tant desconeguda, hi ha molt poques denúncies en base a aquesta llei i en canvi es permet que préstecs d'aquests tipus s'anuncin a TV i premsa, sense prendre cap mesura al respecte.

“He robat 492.000 euros a [un banc] per denunciar-los i construir una alternativa”

Tot seguit us aportem el testimoni d'un activista de 32 anys que en primera persona ens relata com ha decidit plantar cara al poder econòmic de la banca

Escric en aquestes pàgines per fer públic que he expropiat 492.000 euros a 39 entitats bancàries a través de 68 operacions de crèdits. Inclou interessos de demora, la xifra actual del deute és de més de 500.000 euros que no pagaré.

Ha estat una acció individual d'insubmissió a la banca que he realitzat premeditadament per denunciar el sistema bancari i per destinar els diners a iniciatives que alertin de la crisi sistèmica que estem començant a viure, i que tractin de construir una alternativa de societat.

Es tracta d'una acció aliena a cap tipus de violència, que reivindico com una nova forma de desobediència civil, a l'alçada dels temps que corren. Quan el finançament al consum i l'especulació són dominants a la nostra societat, què millor que “robar” als que ens roben i repartir els diners entre els grups que ho denuncien i construeixen alternatives?

COM HE POGUT ACONSEGUIR TANTS DINERS SENSE PROPIETATS NI AVALS?

Després d'algunes investigacions i proves, a la primavera del 2006, vaig començar a tirar endavant de manera definitiva aquesta idea fent creure segons el cas als diversos bancs, caixes i establiments financers de crèdit (EFC) que em volia reformar el pis o comprar un cotxe. En alguns casos, també a través d'una empresa creada a fi de poder justificar determinades inversions com la compra de material audiovisual per una productora. L'avantatge de demanar un préstec des d'una

empresa és que el deute com

empresa, encara que sigui una empresa unipersonal, no apareix al teu historial de deute personal, de manera que pots anar augmentant l'endeutament indefinidament sense que el CIRBE (sistema d'informació sobre deutes del banc d'Espanya) ho detecti. Hi ha altres maneres de no sortir al CIRBE, que explicaré a qui vulgui realitzar una acció amb una finalitat similar a la meua.

Aquests préstecs eren demanats sense cap garantia ni d'una altra persona ni de cap propietat, només amb la meua signatura. Amb una professió inventada i una bona nòmina falsa que feia creure que guanyava de sobres per accedir al finançament. El *quid* de la qüestió és que els bancs no tenen manera de comprovar si un full de nòmina que els presentis és real o no, sempre que l'empresa i la persona existeixin realment.

També calia presentar els extractes bancaris adequats, que aconseguia fent moure els diners de comptes d'empresa a comptes personals a través de transferències de nòmnes per simular ingressos personals, que els bancs es creien. En alguns casos em demanaven el contracte de treball, la declaració de renda o la vida laboral. A les meves empreses els demanaven les declaracions d'IVA trimestral i, quan ja tenien més d'un any, l'impost de societats.

A tot això s'hi pot respondre adequadament, i de vegades amb informació real. Si no, amb una impressora, fotocopiadora, unes estores i celo es fan maravelles! En alguns casos, vaig haver de comprar el cotxe pel qual havia demanat el préstec, i després m'ho vaig vendre tot abans de deixar de pagar perquè no m'ho poguessin embargar i així tenir més calaix per finançar les lluites.

Sobtarà que hagi aconseguit això, 492.000 euros sense avals ni garanties, en un context de contracció del crèdit. És una demostració de com la banca promou l'endeutament de les famílies per sobre de qualsevol control i mesura de prevenció del risc i de sentit comú.

Com apunt, hi ha un fet que ens pot fer entendre les possibilitats i oportunitats que hi

Obria comptes als bancs, els deia que tenia una bona feina i aconseguia aparentar solvència fent moure els diners de comptes d'una empresa a comptes personals, com si fossin nòmnes. Els bancs s'ho creien i al cap d'uns mesos els demanava un préstec.

Per concedir el préstec a vegades que no tenia. Amb una impressora celo es fan maravelles! Una vegada els diners del banc i els destinava a

ha per aquest tipus d'acció: els bancs i les entitats financeres necessiten donar crèdits, perquè és una de les seves maneres principals d'obtenir beneficis i perquè, com hem explicat en un article anterior, el sistema financer necessita que cada vegada es signin més crèdits per a poder crear cada cop més diners. És una roda que no pararà fins que col·lapsi el sistema. I nosaltres, en lloc de mantenir la roda demanant crèdits per produir o per consumir, tenim la oportunitat i la responsabilitat de posar-hi pals, fent-los creure que volem crèdits i que així podran crear aquests diners gràcies a nosaltres. Després, en no tornar els préstecs, fem desaparèixer aquests diners i els que s'havien creat del no res, amb la garantia que havíem signat de retorn dels deutes. Aquest sistema funciona a partir de la confiança, i si de maneres com aquesta sabem sembrar desconfiança, podrem aturar-lo.

PER QUÈ AQUESTA ACCIÓ?

Aquesta crisi que s'ha explicat en articles anteriors, especialment en la seva vessant energètica, era de preveure. Fa tres anys vaig conèixer les reflexions del pic del petroli i vaig pensar que en el moment en què es desencadenés la crisi seria fonamental estar preparats. Aquesta podria ser una oportunitat per al canvi social, un moment que s'havia d'aprofitar. Però si no ens preparàvem, el futur podria ser molt pitjor encara que el que ara tenim, donat que la gestió de l'escassetat fet a des de poders econòmics i polítics podria portar a un nou feixisme.

Sovint un dels inconvenients que tenim quan parlem de transformació social en l'actualitat és que ens costa identificar els enemics principals. No en va s'ho fan venir bé perquè costarà identificar-los. Com hem vist en l'article que parlava del sistema financer, hi ha mecanismes amagats i perversos que fan que una minoria controlï la creació de diners, i a partir d'això fan ballar el sistema econòmic al ritme que els interessa. Desemmascarar aquesta minoria, aquest sistema bancari que ens porta al col·lapse ecològic, em semblava fonamental i va ser una motivació clara a l'hora de realitzar aquesta acció d'insubmissió financera i fer-la pública.

Una altra raó de pes va ser poder enfortir els moviments socials perquè es puguin preparar per la crisi, assajant les alternatives que poden convertir-se en l'exemple d'una forma de vida viable quan aquesta esclati. Trobava que per això calien més diners dels que podem aconseguir per altres mitjans, ja que, segons la meua experiència en els moviments socials, un dels factors limitants importants dels projectes transformadors ha estat sempre la manca de capacitat econòmica per a tirar endavant projectes estratègics que es puguin iniciar quan es cregui convenient i mantenir amb el temps.

Hi ha alternatives de societat que comencen a posar-se en marxa des de la pràctica i sense idees massa preestablertes. Hi ha moltes iniciati-

La fusió entre dues tradicions activistes

Aquesta acció, tot i ser innovadora, no surt del no res, històricament activistes de moltes tendències s'han arriscat pel bé comú des de fora de la legalitat vigent, ja sigui realitzant accions contra la banca per finançar les lluites, ja sigui realitzant accions públiques de desobediència civil per transformar quelcom. En el camp de les expropiacions bancàries, la tradició arranca a principis de segle XX, en països com França i Itàlia, i també a l'estat espanyol, per exemple amb l'espectacular l'atrancament al Banc d'Espanya a Gijón pel grup de los

solidarios, el 1923. Personatges mítics de la nostra història com Durruti, Quico Sabaté o Salvador Puig Antich, han participat en accions d'aquests tipus, les quals sempre són perilloses doncs es posa en joc la vida tant dels participants com dels treballadors de les sucursals. Altres mètodes clandestins, més segurs per a les persones però complicats, han estat la falsificació de moneda o de txees de viatge. Per aquesta última acció contra el Citybank es va donar a conèixer el món Lucio Urtubia, qui encara es viu i que recentment ha realitzat varies xerrades en el territori català per presentar el documental biogràfic “Lucio, el anarquista irreductible”.

L'estratègia de la desobediència civil arranca al segle XIX de la mà de Henry Thoreau i es fa coneguda mundialment a través de figures com les de Gandhi i Martin Luther King. A l'estat espanyol no comença a valorar-se la desobediència pàcífica com a possibilitat fins després de la mort del dictador Franco, amb alguna destacable excepció, com fou el cas de Lluís Maria Xirinacs. Des dels '80, alguns dels moviments socials més reconeguts com l'exitosa insubmissió al servei militar i el moviment d'ocupacions es basen en aquesta premissa desobedient.

Una de les dificultats del punt de trobada radica en que parteixen

de situacions oposades. La primera necessita de clandestinitat, la segona és una acció pública que basa la seva força en el suport social i la legitimitat de les accions. L'acció que ens ocupa avui les pot fusionar perquè té dues parts. La part d'acció directa, ja s'ha dut a terme i el seu secret ha permès l'èxit de l'acció. La desobediència civil comença avui, amb la confessió i defensa pública que en fa l'autor, qüestionant seriosament la legitimitat moral de la banca.

Si aquest exemple quedarà en un cas aïllat o si serà la llavor per una nova estratègia d'acció, ja sigui pública o amagada, ho dirà el temps. La paraula la tenim cadascuna de les persones que volem canviar les coses.

als que més ens roben ir alternatives de societat”

em demanaven documentació a, fotocopiadora, unes estidores i da cobrat els préstec treia els un projecte alternatiu.

Desemascarar com la banca ens porta al col·lapse ecològic, va ser una motivació clara per realitzar aquesta acció i fer-la pública.

Els diners s'han destinat a conscienciar sobre la crisi sistèmica i a tirar endavant un ampli moviment social que posi en marxa altres maneres de viure. Treure els diners del banc és la primera cosa que qualsevol persona pot fer, n'hi ha moltes més.

ves que, des de l'autonomia i l'autogestió, estan començant a practicar les formes de vida en què creuen com a alternativa al sistema capitalista actual. Hi ha esforços clars i decidits per coordinar-se i organitzar-se conjuntament en xarxa, per començar a posar en pràctica un altre model de societat. El camí està iniciat, i ara cal mantenir-lo i donar-li força.

A QUI HAN ANAT ELS DINERS?

Un cop pagades comissions, interessos, notaris, impostos i despeses diverses relacionades amb l'acció que no són part dels diners disponibles per al canvi social, van quedar uns 360.000 euros que s'han destinat a diverses accions i iniciatives dirigides tant a conscienciar sobre la crisi sistèmica (energètica, alimentària, econòmica...) com, especialment, a tirar endavant un ampli moviment social que posi en marxa altres maneres de viure en societat mentre s'enfronta al model capitalista actual, amb l'objectiu de substituir-lo.

No en donaré detalls en aquest escrit per no posar en problemes a projectes que han rebut aquests diners sense ser-ne responsables, però confio que la memòria de les persones amb qui he compartit estones en els últims temps activarà el boca-orella que farà que molta gent pugui saber del cert que la destinació dels fons ha estat orientada en aquest sentit.

UNA CRIDA A L'ACCIÓ

Aquesta acció vol ser sobretot una crida perquè cadascú es plantejgi el que pot i vol fer per canviar l'estat de les coses entre el que sigui possible o fins i tot el que semblaria impossible...

Si jo he realitzat aquesta insumissió financera, arriscant la meua llibertat per demostrar que el sistema econòmic és més vulnerable del que sembla i per aconseguir tots aquests diners per a la construcció d'alternatives, potser moltes altres persones poden fer alguna cosa més si creuen en sí mateixes, si saben alliberar-se de les falses pors en què se'ns

educa premeditadament dins del sistema i pensen decididament que només des de la gent, des de baix, podem canviar l'estat de les coses.

Posant com exemple l'estil d'acció que jo he fet, potser cadascú, segons el seu context personal i econòmic, pot adonar-se que hi ha coses que estan al seu abast:

- Les llogateres, que patiu l'encariment dels preus (que acostuma a venir després de l'encariment dels preus de compra), podeu ajuntar-vos per tirar endavant una vaga de lloguers com la dels anys 1930 i 31; em consta que ja hi ha gent que està pensant sobre això...

- Si esteu pagant una hipoteca des de fa pocs anys, i us queda molt de temps de treballar en una feina que no us agrada, potser podeu deixar de pagar la hipoteca i ocupar casa vostra. Si ho feu soles potser tindreu un problema, encara que no més gran que el que ja teníeu, i a més podreu plantejar-vos de dedicar-vos al que us agradi i sigui coherent amb les vostres idees i vocacions. Si molta gent s'organitza, serà la banca la que tindrà el problema...

- Si sou persones compromeses i voleu col·laborar amb els moviments socials, ara ja sabeu que teniu l'opció de demanar alguns préstecs i no pagar-los per finançar les lluites, alhora que poseu pals a les rodes del sistema financer. Hi ha maneres de fer-ho sense rebre cap acusació penal, seria qüestió de fer-ho a una escala més petita que la meua i no fer-ho públic. En això us puc donar un cop de mà, jeje.

- Si ja aneu camí d'haver de viure sense comptes bancaris, perquè us han posat una pena-multa (que tant abunda ara) que no voleu pagar, per què no expropiem alguns diners a la banca abans que arribi el moment de deixar de tenir comptes corrents?

Això sí, amb aquestes diverses opcions i d'altres que se us poden acudir sereu morosos tota la vida (o mentre aguantu el sistema financer en crisi), de manera que seria aconsellable que us ho penséssiu com idea acompanyada d'un pla

personal per viure d'una altra manera, sense comptes corrents ni propietats.

- Ara bé, si no podeu o no voleu realitzar cap de les accions anteriors, hi ha dues coses més senzilles que tothom pot fer i hauria de fer com més aviat millor: No demanar cap crèdit i treure els diners del banc. Mantenint préstecs, targetes de crèdit i comptes corrents, estem sent còmplices d'uns bancs que són el cor d'un sistema capitalista que està sembrant la destrucció del planeta, la pobresa i l'esclavatge de les nostres vides arreu. Treure els diners del banc és una cosa que qualsevol persona pot fer si simplement s'organitza una mica per gestionar els seus pagaments i cobraments d'una altra manera.

- I si aquesta crida t'arriba tard perquè hi ha deutes que no has pogut pagar i ja apareixes en llistes de morositat dels bancs... Perquè no em contactes i muntem un sindicat de morosos? Que hi ha més persones moroses que aturades... i viure sense comptes corrents és un art que valdria la pena compartir!

EL QUE FARÉ A PARTIR D'ARA

Mentre escric aquest text encara no hi ha cap acusació penal en contra meua, fet que prova que he pogut realitzar l'acció fins el final fora de cap control ni sospita policial. Tot i això, segons el sistema judicial espanyol (i sense comptar amb la seva motivació ètica), a partir d'aquesta "confessió" se'm podria acusar d'estafa major (que es considera a partir de 50.000 euros) i d'insolvència punible (també anomenat aixecament de béns). Per la primera acusació se'm pot demanar entre 2 i 6 anys de presó, i per la segona entre 1 i 3 anys.

Així, he preferit reivindicar aquesta acció públicament com a desobediència civil perquè tothom pugui saber el que es pot fer i per qüestionar el propi sistema financer, i no pas amagar-ho com em recomanaria qualsevol persona que pensés primer en la meua integritat personal.

Ara bé, donat que la meua posició és clara-ment de reconeixement i defensa moral i política

dels fets, i donat que no penso que el sistema judicial estigui legitimat per jutjar-me (com a part d'un sistema polític totalment antidemocràtic en quant a dependència dels mateixos poders econòmics que denuncio amb la meua acció), he decidit acompanyar aquesta explicació pública dels fets amb la meua desaparició física. D'aquesta manera evitaré que possibles represàlies contra la meua llibertat o el meu cos m'impedeixin seguir defensant i explicant aquests fets públicament, i seguiré actiu en els moviments socials a partir de la participació virtual mentre sóc físicament en algun altre lloc del món on pugui també participar en les lluites socials.

Més endavant, em reservo la possibilitat de tornar a aparèixer físicament en territori català, si es demostra que la societat civil catalana està preparada per defensar la llibertat dels qui ens enfrontem públicament als poders econòmics i polítics de la nostra societat.

I si algun dia, per voluntat meua o no, sóc jutjat, aviso que l'únic veredict que acceptaré serà l'absolució per consideració del tribunal que la meua acció no és constitutiva de delict, a causa de la seva motivació ètica i solidària en contra dels actors que més mal fan a aquesta societat i en pro del bé comú. Fora d'això, no negociaré penes menors per evitar complir condemna, ni pagaré una fiança, ni multa, ni negociaré el deute. Si l'estat és incapaç de sortir de la pressió dels poders fàctics, que tothom ho vegi mantenint una persona com jo a la presó.

Des d'ara podreu conèixer la meua identitat i contactar-me al web www.17-s.info. on també podreu trobar informació més detallada. ||

LLISTAT D'ENTITATS AFECTADES

ENTITAT FINANCERA	OPERACIONS	DEUTE PENDENT
Accordfin (Accord)	2	7.622
American Express	1	3.712
Banc Sabadell	3	18.400
Bancaja	1	15.000
Banco Cetelem	4	25.889
Eurocrédito (B. Cetelem)	1	5.500
Banco Guipuzcuano	1	15.000
Banco Popular	2	14.000
Mediatris (Banco Sygma)	2	12.502
Bankinter	2	31.000
Bankpyme	1	10.000
Barclays card (Barclays)	1	2.900
Barclays	1	12.600
BBVA	3	39.070
BSCH	3	30.200
Santander Consumer (BSCH)	2	2.700
Caixa Catalunya	4	11.857
Caixa Galicia	2	6.500
Crédito Familiar (C. Galicia)	1	5.000
Caixa Penedès	1	14.000
Caixa Sabadell	1	4.430
Caixa Tarragona	2	6.000
Caixa Terrassa	2	7.200
Caja Navarra	1	15.000
Caja Madrid	2	29.200
Fraccionaria (Caja Madrid)	1	25.000
CAM	2	7.000
Carrefour	1	1.200
City Financial (Citybank)	1	7.024
Cofidis	2	12.000
Deutsche Bank	3	20.300
El Corte Inglés	1	2.500
Tarcredit Fiat	1	19.500
Ge capital bank (G. Elèctric)	2	9.000
ING Direct (ING Group)	1	6.600
Finconsum (La Caixa)	3	10.300
La Caixa	1	2.000
MBNA	2	24.800
Volkswagen Finance	1	129
TOTAL	68 crèdits	492.635 euros

Bancs i caixes financien segons els seus interessos els partits del Govern i l'oposició

Montilla, Mas, Carod i Saura negocien préstecs i condonacions de deutes amb entitats com 'La Caixa'

|| Agnès Tortosa

El partits catalans acumulen un deute superior als 30 milions d'euros amb les entitats bancàries, segons conclou l'últim informe publicat pel Tribunal de Comptes sobre el seu finançament corresponent a l'any 2005. CiU és la força política que té més endeutament, 14,72 milions d'euros, seguit del PSC, el deute del qual supera els 10,74 milions. A continuació, se situen ICV, que deu 4,8 milions d'euros, i ERC, amb un deute acumulat d'1,57 milions.

L'informe fiscalitzador detalla l'escàs pes que tenen les quotes de la militància en el finançament dels partits polítics de Catalunya, ja que la major part dels seus ingressos provenen de les subvencions que reben de l'Estat, ens locals i les diferents cambres parlamentàries, de forma proporcional a la seva representació en aquestes institucions.

Gran part d'aquest deute està en mans de la major corporació financera catalana, La Caixa, i no inclou aquells diners que els darrers anys han estat condonats. José Montilla i José Zaragoza, van aconseguir l'any 2003 que l'entitat presidida per Ricard Fornesa els perdonés 6,75 milions d'euros i es prorrogués el sistema de pagament de la resta en còmodes terminis durant els següents quinze anys. Josep Lluís Carod Rovira també va arribar a un acord per tal de no haver de pagar el deute de 2,4 milions d'euros que ERC havia acumulat des d'inicis dels anys 90. El que no ha trascendit en cap moment ha estat la moneda de canvi d'aquestes condonacions. Per

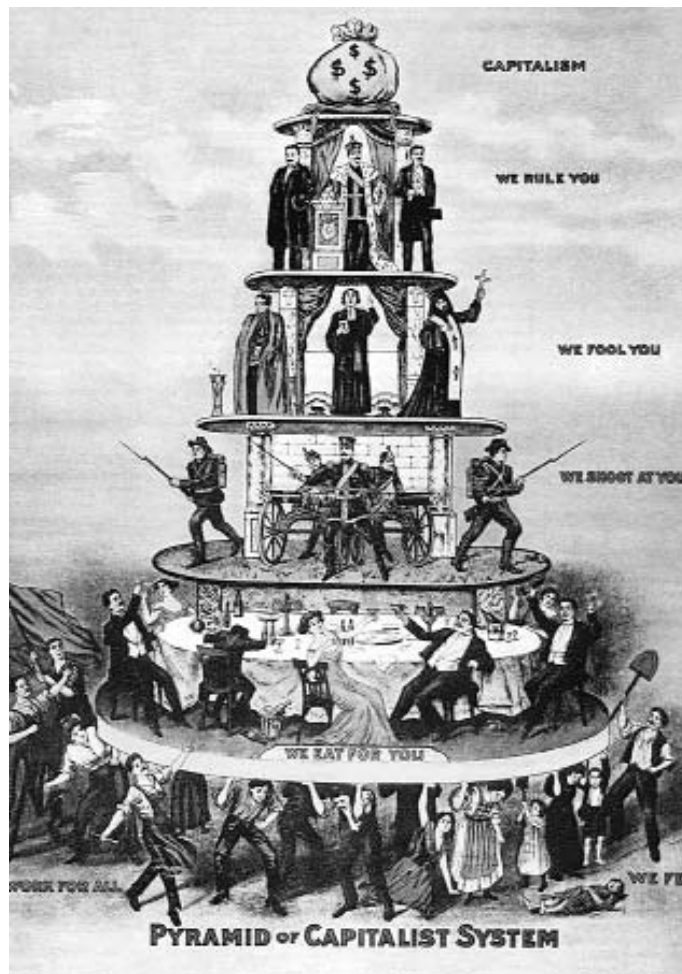
què les entitats financeres haurien de perdonar aquests pagaments? Ho fan amb el ciutadà que no pot arribar a final de mes per culpa de la hipoteca sobre el seu habitatge? Manolo Tomàs, portaveu de la Plataforma en Defensa de l'Ebre, apuntava, l'abril de l'any 2008, algunes de les raons que justificarien aquest comportament tan favorable als interessos dels partits: "Les corporacions bancàries més ama-

La maquinària socialista havia acumulat a la dècada dels 90 deutes bancaris de 56'45 milions d'euros. Les entitats creditícies van decidir perdonar-los 15,6 milions

bles amb el poder polític reben després els favors de la concessió de la majoria de l'obra pública, en forma d'infraestructures, carreteres, etc... Bancs i caixes tenen filials que inverteixen en la construcció, i es dediquen a materialitzar autopistes, transvasaments, túnels, soterraments, línies elèctriques i traçats del tren d'alta velocitat." L'empresa AGBAR havia de construir la frustrada canonada del transvasament de l'Ebre, darrera d'aquesta multinacional de l'aigua s'hi amaguen accionarialment les sigles de La Caixa. Així el cercle es tanca.

SOUS, ILOGUERS I DESPESES EXTRES

Les complexes estructures administratives de partits com el PP o el PSOE es mantenen gràcies a fluxos econòmics enormes, provinents en part de donacions anònimes i de préstecs bancaris, que a mig termini i segons els interessos de les corporacions financeres implicades s'acaben perdonant. La seu central del partit de Zapatero al carrer Ferraz de Madrid, on tots els matins hi treballen unes 200 persones, és el centre neuràlgic de l'estructura organitzativa del PSOE, però la xarxa és enorme. A l'Estat Espanyol sumen un total de 3000 locals i oficines, de propietat i de lloguer, amb les seves des-

peses i els seus alliberats. A Catalunya, el PSC hi té 277 seus socialistes, que s'extenen per tot el territori i que cal mantenir dia rere dia. Un percentatge d'aquests locals és de propietat, acumulant un valor escriturat de més de 70 milions d'euros. La resta és de lloguer.

La maquinària socialista –sense incloure-hi el PSC, ja que té la seva pròpia comptabilitat–, segons dades del Tribunal de Comptes, havia acumulat a la dècada dels anys 90 deutes bancaris de 56'45 milions d'euros. Les entitats creditícies van decidir perdonar-los 15,6 milions d'euros l'any 2001.

El PP no es queda enrere. A l'edifici central d'oficines del carrer Génova, a Madrid, hi treballen unes 230 persones i és de lloguer. Cada any paguen a l'asseguradora Mapfre –actual propietària– prop d'un milió d'euros, uns 90.000 euros mensuals. Hi ha una cinquantena de despatxos distribuïts en set

plantas plenes d'assessores, secretaris, informàtics i personal de seguretat. En lloguer de despatxos i oficines arreu de la resta de l'Estat hi inverteixen 3,7 milions d'euros anuals. L'any 1996 el PP tenia un deute bancari de 100 milions de pessetes, però any rere any ha anat empitjorant. L'any 2001 aquesta xifra havia arribat als 37 milions d'euros. Aquell mateix any van rebre 3,2 milions d'euros en forma de donatius anònims. En el camp de les condonacions, Caixa Galicia va perdonar 1,7 milions d'euros al Partit Popular gallec.

Izquierda Unida tampoc presenta un balanç de comptes molt millor, i a dia d'avui encara acumula una morositat bancària de més de 12 milions d'euros. Iniciativa per Catalunya acumula actualment uns impagaments propers als 4,8 milions d'euros, tot i que des de que governa a la Generalitat sembla que ha millorat la seva situació financera. ||

Les Fundacions "vinculades" als partits també reben finançament del Govern

L'any 2007 la Generalitat va pressupostar 660.000 euros destinats a fundacions privades de partit polític catalans. La quantitat és la mateixa que la convocatòria d'un any abans, si bé el repartiment ha estat diferent, ja que s'ha incorporat una fundació vinculada a Ciutadans, partit

que va entrar al Parlament després de les eleccions de 2006.

La Fundació Rafael Campalans, vinculada al PSC, va ser la més beneficiada en les dues darreres convocatòries (386.232 euros), si bé aquest any ha vist com la seva subvenció es reduïa un 12%. En canvi ha pujat l'ajut a la fundació Ramon Trias Fargas (CDC), la

segona més beneficiada per la Generalitat, que l'any 2006 va rebre 161.333 euros i el 2007 pujava fins als 166.222 euros. Si a aquest ajut li suméssim els prop de 70.000 euros que rep cada any la fundació d'Unió -Institut d'Estudis Humanístics Miquel Coll i Aletorn-, podria afirmar-se que CiU és la que més subvencions rep del Govern.

La tercera organització més beneficiada per la línia d'ajuts és la fundació Josep Irla, d'ERC, l'any 2007 va rebre 68.444 euros, una quantitat lleugerament inferior als 73.333 euros de 2006.

Menys 'generoses' han estat les subvencions per a la Fundació para el Análisis i los Estudios Sociales -la FAES, presidida per J.M.º Aznar-, la Nous Horitzons (ICV), l'Egara-Civitas (Ciutadans-Partit de la Ciutadania), o l'Alternativa (EUiA).

BBVA, BSCH i La Caixa controlen financerament els continguts dels principals diaris, ràdios i televisions

La informació com a propaganda, una estratègia que arrenca als anys de la Primera Guerra Mundial

|| Agnès Tortosa

La comunicació i la informació són en sí mateixos objectius clau a la consolidació i el manteniment de l'economia capitalista que domina la societat actual. Tal i com afirma molt sàviament el lingüista nordamericà Noam Chomsky, els mitjans de comunicació de masses s'han constituït en una gegantina maquinària de propaganda que va fer els seus primers experiments de consens induït de la població en el transcurs de la Primera Guerra Mundial. En un curt període de dos mesos van aconseguir que una majoritàriament pacifista població dels Estats Units passés a defensar la intervenció de l'exèrcit nordamericà a Europa. Les falses imatges i narracions -editades i confeccionades pels serveis secrets britànics- de nens belgues torturats, violats i assassinats hi van tenir un important paper. Ha transcorregut pràcticament un segle des d'aquells fets, però avui en dia aquesta pràctica s'ha generalitzat i normalitzat, i ja no sorprèn a ningú. Ha estat el cas del conflicte de Geòrgia, Ossètia del Sud i Abjàsia. Als dos extrems de la balança s'han posicionat la cadena d'informació 24h en anglès però editada des de Moscou, Russia Today, absolutament controlada i direccionada des del mateix Kremlin, i la tot poderosa Foxnews, la televisió privada dels Estats Units amb més capacitat d'incidència

sobre les desenes de milions de votants que legitimen els interessos de l'oligarquia econòmica del partit republicà. Totes dues cadenes es consideren representants dels valors del periodisme i garants del dret a la informació; totes dues tenen un discurs pretesament objectiu i compten amb la participació d'analistes experts de tots els àmbits acadèmics, presentats com a imparcials, i que valoren en temps real els fets i direccionen el posicionament sobre la realitat de les seves potencials audiències.

COL-LAPSE DE DADES I IMATGES

Aquest és el model informatiu, comunicatiu, que es fa fort a començaments del segle XXI. Una tot poderosa presència de les grans corporacions que defensen interessos polítics, econòmics i de minories benestants, amb enormes dosis de maquillatge i reiteració, amb un bombardeig informatiu constant que més que deixar l'espectador profundament convençut, el deixa sobtadament desorientat, anestesià, col·lapsat amb dades i imatges, sense mecanismes de contrastació, sense capacitat de reacció, sense criteri, i amb el greuge que avui en dia tot està molt més accelerat. Si l'any 1916 van trigar dos mesos a modificar l'opinió pública dels Estats Units per tal de legitimar la intervenció dels ianquis a la Gran Guerra, ara, en poc més d'una setmana es pot aconseguir que

desenes de milions de persones defensin l'ocupació militar d'un país sobirà com l'Iraq, la seva destrucció física i l'assassinat de centenars de milers de civils. També és cert que el tancament de files de la població mediatitzada és més feble i incert, ja que la tecnologia que ha facilitat el control informatiu de masses també ha generat mecanismes d'autodefensa informativa que es poden estendre a gran velocitat a través d'internet i la telefonia mòbil, encara que la confiança que genera en el receptor la informació que arriba a través de persones conegudes o espais d'afinitat no ha estat superada per les noves tecnologies a l'abast.

BBVA I BSCH

La gran banca, com a màxima controladora del sistema financer del capitalisme mundial, no és aliena a tots aquests processos i, en especial, durant les últimes dues dècades s'ha imposat com a un dels seus principals objectius la teledirecció de les corporacions que controlen la majoria de mitjans de comunicació escrits, radiats, televisats i presents a la xarxa. És una pràctica importada de l'estratègia global amb empreses líders en la informació ja copsades per financeres europees i nordamericanes: News Corps, Viacom, AOL Time Warner, General Electric, Microsoft, Bertelsmann, United Global Com, Disney, France Telecom o RTL Group. En el cas de

l'Estat espanyol destaca la batalla d'interessos exercida pel Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (BBVA) i el Banco Santander Central Hispano (BSCH). Una interessant tesi doctoral de la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma de Barcelona, signada per Núria Almirón, relata al detall com han estat de paral·leles i coincidents, en l'àmbit econòmic i personal, les trajectòries del BSCH i del Grup PRISA, un dels monstres comunicatius que acapara un major domini a l'Estat. Controla els continguts dels diaris El País, As, Cinco Días, El Correo de Andalucía i Diario de Jaén; de revistes com Cinemanía, Dominical, Rolling Stone o Gentleman; d'emissores de ràdio com la Cadena Ser, Antena 3 Radio, 40 Principales, Cadena Dial, M80 Radio, Màxima FM i Radiolé; de 100 cadenes de televisió locals, Localia TV, Digital Plus, Cuatro, CNN+ i Documanía; marques editorials com Santillana, Aguilar, Alfaguara, Altea i Taurus; i la productora cinematogràfica Sogepack. El ja difunt Polanco (patriarca de PRISA) i Emilio Botín (cap suprem del BSCH) sempre van anar lligats de la mà, amb objectius comuns, i quasi sempre al costat del govern socialista de torn. L'aparició del grup Mediapro, vinculat també al PSOE i amb mitjans de referència com Público i La Sexta va fer trontollar aquesta alineació socialista de PRISA, la batalla

Emilio Botín, amo i senyor de l'imperi financer del Banco Santander Central-Hispano

entre ambdues corporacions pels drets d'emissió de les retransmissions de partits de la lliga de futbol va passar per damunt dels antics objectius d'alineació política. La pela és la pela.

La mateixa història es repeteix en el cas de Vocento. Sota aquest paraigües s'agrupen també desenes de mitjans, que en aquest cas reben la cobertura financera i creditícia del BBVA, un banc ancorat al costat dels interessos del Partit Popular: els diaris ABC, El Correo, Diario Vasco, El Diario Montañés, La Verdad, El Ideal, Hoy, Sur, La Rioja, El Comercio, Las Provincias i La Voz de Cádiz; les revistes XL Semanal, Mujer Hoy, TV Más, Mi Cartera de Inversión i Motor 16; mitjans audiovisuals com Telecinco, Net TV, Flymusic, Punto TV, Onda 6 i Punto Radio.

EL PERIÓDICO I LA VANGUARDIA

Altres grups també sumen influents pols informatius catalans. El Grup Planeta (a l'òrbita del Banc Sabadell) amb Antena 3, Onda Cero, La Razón, ADN i l'AVUI. El Grup Zeta amb el seu buc insígnia dirigit des del carrer Nicaragua (PSC), El Periódico de Catalunya, però amb important extensió territorial i temàtica: Sport, El Periódico de Extremadura, Ciudad de Alcoy, Diario de Córdoba, Periódic d'Andorra, El Periódico de Aragón, La Voz de Asturias o el Periódico del Mediterráneo. Les revistes Equipo, Interviu, Tiempo o Viajar completen els seus tentacles. El Grup Godó tanca aquesta llista, amb La Vanguardia i RAC1 com a principals atàveus i la presència sempre constant i fidel del seu gendarme financer, La Caixa. ||

Els moviments socials alternatives al sistema

Cada vegada més, les activitats van més enllà de la protesta i esdevenen

|| Bernabé Bravo i Blanca Brissac

Com hem anat veient en pàgines anteriors estem en una societat en què els poders fàctics controlen les vies formals de la participació política i de la vida pública: govern, eleccions, partits, mitjans de comunicació, sistema judicial. És en aquestes condicions que sorgeixen i tracten d'anar guanyant espais d'acció i de vida diversos grups de persones que s'organitzen de forma independent del mercat i de l'estat, amb l'objectiu de denunciar l'actual model de societat i alhora cercar i potenciar les alternatives. Els podem anomenar, per entendre'ns, els moviments socials.

Si bé històricament podem recordar certs moviments socials que han pretès i en molts casos han aconseguit realitzar millores concretes en el sistema sense canviar-ne l'estructura bàsica (com poden ser el cas del moviment obrer, l'ecologista, el feminista i l'antimilitarista), en l'actualitat s'està generant una massa crítica mobilitzada, no només per un sol tema, no per pressionar a l'estat perquè legisli i executi mesures concretes, sinó per compartir una visió crítica de la globalitat del sistema capitalista i per posar en marxa una transformació radical, que més enllà d'escriure's en llibres i documents, s'intenta practicar cada dia en aquells aspectes de la vida en què es pot, que cada vegada són més.

En l'actualitat, la majoria dels moviments socials emergents s'organitzen a partir de col·lectius locals, de caràcter assembleari i autònom, amb una base identitària molt viva i diversa, amb participació de gent d'edats diverses i que creen noves pràctiques i discursos genuïns.

Des d'aquests nous moviments socials volem practicar una democràcia real en què les decisions siguin preses per aquells que es veuen afectats i pensem que les alternatives que estem plantejant entre tots i totes no són assumibles pel capitalisme, el sistema que pretén

La majoria dels moviments socials emergents s'organitzen a partir de col·lectius locals, de caràcter assembleari i autònom, amb una base identitària molt viva i diversa

condicionar tota la nostra vida. No pensem que es puguin arreglar les coses proposant reformes que només intentin millorar les institucions existents i les seves lleis. De propostes n'hi ha moltes des de fa temps, però la qüestió rau en què qui hauria d'aplicar aquests canvis són els perpetuats poders polítics que governen gràcies al poder de les empreses transnacionals i especialment dels bancs. Considerem prou provat l'immobilisme de la política institucional colla-

da per tots els estaments de poder del sistema, i ens desmarquem d'aquesta via com a forma de transformació social. Els partits polítics parlamentaris representen doncs un punt de vista diferent al nostre.

No només tenim reivindicacions maximalistes i de transformació global de la societat. També pensem que determinades accions concretes poden ser bons passos endavant de cara a apropar-nos a aquestes reivindicacions. Però com que no creiem en la voluntat política dels governs per assumir les nostres demandes, ens afirmem en la desobediència civil, l'autonomia i l'autogestió com a formes de lluita, experimentació i construcció d'alternatives concretes, tal i com es va fent des de diversos moviments socials en els darrers temps.

A continuació us presentem diversos exemples de les mobilitzacions i lluites que actualment es generen des dels moviments socials.

MOBILITZACIONS I LLUITES SOCIALS DE L'ACTUALITAT

El creixement cec del sistema comporta el creixement urbanístic, industrial i de les infraestructures de transport i energètiques que malmetem cada vegada més el territori. Aquesta expansió del capitalisme comporta la mercantilització de cada vegada més aspectes de la vida, incloent la privatització i l'encariment de les necessitats més bàsiques, com la producció d'aliments, l'educació o la sanitat.

La globalització, una de les cares d'aquest creixement, comporta deslocalitzacions i un creixement exponencial de les diferències entre els països occidentals i la resta.

Davant de totes aquestes agressions, la via més directa d'intervenir són les mobilitzacions.

Generar moviments socials és la manera que té la gent que no té poder econòmic, que no té prou influència institucional, per defensar allò que creu; i sense aquestes actuacions la situació seria molt pitjor dels que ja és. Sovint són accions defensives per evitar que

empitjori alguna realitat concreta. Aconsegueixin aquest objectiu o no, amb l'acció s'arriba a sensibilitzar, crear debat i compartir nous significats i valors col·lectius.

A principis d'aquesta dècada i ara recentment davant les actuacions intencionals amb l'excusa de la sequera, la lluita contra el transvasament de l'Ebre, a més d'aconseguir el seu objectiu concret gràcies a una gran mobilització, ha abanderat les reflexions i les propostes

Manifestació en defensa del riu Ebre davant l'amenaça del transvasament

per una nova cultura de l'aigua. També, en la darrera dècada, desenes, potser centenars de plataformes han sorgit arreu del territori per mantenir espais naturals, rurals o culturals. Desenes d'exemples com Salvem l'Empordà, Salvem Montserrat, Salvem Can Ricart; i de tant salvar el territori ha sorgit el lema: per una nova cultura del territori.

Mentre escrivim aquestes línies es manté la lluita cada vegada més ferma i més estesa contra la MAT, símbol del creixement energètic centralitzat que no ens porta enlloc; i amb aquesta idea de solidaritat entre pobles, hem après a dir "la Mat ni aquí ni enlloc, ni soterrada, ni aèria".

Sovint les mobilitzacions reivindiquen mantenir o accedir a drets bàsics com l'habitatge, l'alimentació sana, l'educació, o el dret al propi cos.

Són importants en aquest àmbit les mobilitzacions de V de Vivienda, per recuperar l'habitatge com a dret quan el preu dels lloguers i de les hipoteques ha arribat a un nivell tan elevat que per afrontar-lo milions de persones s'han de

deixar explotar en feines mal pagades. En l'àmbit de l'alimentació, cal fer esment de la campanya *Som lo que Sembrem*, que ha recollit gairebé 105.896 signatures en una Iniciativa legislativa popular per reclamar una Catalunya lliure de transgènics i un etiquetatge clar dels aliments que porten transgènics i els que no. Caldrà veure què respon el Parlament Català davant d'aquesta mostra de participació social i de consciència ciutadana.

En l'àmbit de l'educació, els darrers anys l'anomenat Procés de Bolonya per instituir l'Espai Europeu d'Ensenyament superior suposa una amenaça per a la universitat pública i la consolidació

de la seva dependència de l'empresa privada i de la capacitat adquisitiva dels estudiants. Nombrosos col·lectius d'estudiants, investigadors i personal de la universitat s'hi han oposat. Finalment, des d'inici del 2008 i davant de l'ofensiva judicial per assetjar l'avortament, diversos col·lectius s'han mobilitzat per defensar el dret al propi cos, i per a què l'avortament es despenalitzés, sigui lliure, gratuït i s'inclougués com una prestació sanitària normalitzada.

Un exemple dels actes que acompanyen aquestes lluites va ser el Fòrum Social Català, un espai de trobada que va contribuir a determinar les diverses estratègies a seguir

construeixen dominant

pràctiques autònomes d'una nova societat

Assemblea de moviments socials al Fòrum Social Català, el gener de 2008 a Barcelona

Posteriorment a aquests fronts de mobilització, els darrers mesos han esclatat les lluites pels drets laborals i pels drets de les persones immigrades.

El passat 9 de juny, els ministres de Treball de la UE van aprovar una modificació de la directiva sobre l'ordenació del temps de treball, que permet l'allargament de la jornada laboral de totes les treballadores fins a 60 hores setmanals, i d'alguns col·lectius específics fins a 65. Això ho farien mitjançant acords treballador - empresa, atacant també el dret a la negociació col·lectiva. Des de llavors, diversos col·lectius i sindicats de base s'han començat a mobilitzar i s'estan preparant respostes que es faran veure properament.

Pocs dies després, el passat 18 de juny, s'aprova la directriu europea sobre l'expulsió de sense papers, coneguda popularment com "directiva de la vergonya". Aquesta legalitza que una persona sense permís de residència pugui estar detinguda fins a 18 mesos abans de ser expulsada, i que, un cop fora de la Unió Europea, se li prohibeix tornar en un termini de 5 anys. Un altre cop, nombrosos col·lectius d'afectats i de solidaritat, així com diverses personalitats, s'hi han manifestat en contra i les mobilitzacions que es van tirar endavant perquè no s'aprovés continuen.

En totes aquestes actuacions, els moviments socials segueixen diferents estratègies, que sovint es complementen per buscar els seus propòsits legítims. Les més vistoses acostumen a ser les manifestacions, concentracions, assegudes i la resta de propostes participatives per prendre els carrers en mostra de denúncia o de reivindicació d'un fet concret. Les estratègies més compromeses poden ser accions de desobediència civil, en què les persones o grups participants arrisquen la seva integritat o la seva llibertat per allò en què creuen. Per exemple, les accions directes, que són freqüents en la defensa del territori, s'han destinat a impedir la destrucció del medi quan d'altres mitjans no han funcionat.

Quan l'ocasió s'ho val, tampoc deixen d'utilitzar-se opcions legals com les denúncies i les iniciatives legislatives populars, per defensar i reclamar les pròpies idees.

Un exemple dels actes que acompanyen aquestes lluites va ser el Fòrum Social Català, de gener del 2008, un espai de trobada on nombrosos seminaris, xerrades i tallers van contri-

buir a determinar les diverses estratègies a seguir i l'agenda de mobilitzacions.

Hi ha altres estratègies que no citarem, per no estendre'ns massa en aquest apartat.

En definitiva, és important destacar que, en general, no hi ha gaires diferències en les maneres de fer dels diferents moviments socials, sinó que sovint la mateixa gent utilitza estratègies diferents segons l'oportunitat i el moment. S'acostuma a entendre que totes aquestes estratègies són bones, si hi ha capacitat humana i econòmica per tirar-les endavant.

Precisament, el fet que existeixin tantes lluites diferents defensant-nos de les diverses agressions del capitalisme d'avui en dia s'acostuma a utilitzar com a prova que

els moviments socials estan disgregats i que no tenen una alternativa de model de societat. En algun moment potser ha estat cert, però en els darrers anys i fins a l'actualitat hi hagut un gran procés de confluència, que potser no s'ha visibilitzat molt al carrer, però que està agafant forma en la vida quotidiana de molts barris i pobles. Aquest procés ha acompanyat

la deslegitimització dels partits polítics i institucions d'aquesta pretesa democràcia, que ha portat a sota de mínims l'esperança que el canvi pugui arribar per aquests mitjans, alhora que ens atrevim a imaginar i comencem a construir altres vies per canviar el món.

Només en l'àmbit municipal es manté el debat sobre l'ús de les vies institucionals, animat pel creixement de les Candidatures d'Unitat Popular, que tenen en comú amb els moviments socials la voluntat de canviar les coses des de l'àmbit local.

D'altra banda, en aquests darrers anys, s'han iniciat i consolidat molts projectes que ens han permès transformar, ara i aquí, almenys alguns aspectes de la nostra realitat. I cada vegada són més!

En les properes pàgines aprofundim en les particularitats d'aquest moviment de moviments, que si bé els mitjans de comunicació el fan aparèixer de tant en tant de manera fragmentada, en cap cas ni tan sols s'insinua que pugui significar la llavor d'una alternativa global al sistema actual.

CONSTRUIR UNA ALTRA SOCIETAT AQUÍ I ARA

Com hem llegit en pàgines anteriors, res pot continuar igual. La crisi que ja ha sortit a la llum pública no és una qüestió de quatre dies, sinó que és un canvi tan i tan profund que difícilment ho pot resoldre el mateix sistema que l'ha causat: el capitalisme.

Patides les seves conseqüències?, no ens costa gaire tenir clar el que no volem. No obstant això, per seguir caminant i superar els obstacles que ens imposen cal saber cap a on caminem.

Cada vegada més gent ho sap i participa de sembrar les llavors d'un altre món possible, a mida que l'actual es va fent impossible.

Per no dependre del capitalisme s'està construint la societat alternativa des de l'autonomia, tallant vincles amb les grans empreses i institucions estatals i reforçant els vincles amb els àmbits veïnals per refer les relacions de comunitat.

Aquesta nova societat es construeix també des de l'autogestió: repartint el poder de decisió i les feines entre totes les persones implicades, evitant jerarquies i practicant el suport mutu.

I com s'està gestant aquesta societat alternativa aquí i ara? Com va dir el poeta Antonio Machado: "Caminante no hay camino, se hace camino al andar".

La teoria s'està construint a partir de la pràctica i aquesta pràctica depèn de tots i totes.

Si vols ser tu mateixa la que dirigeix la teva vida, pots anar incorporant maneres de

DOMINANT • ELS MOVIMENTS SOCIALS CONSTRUEIXEN

→ Ve de la pàgina anterior

viure-la com t'agradaria. Si vols sentir-te recolzada, pots trobar altres persones amb qui comparteix aquestes maneres de viure. Si voleu enfortir i madurar el col·lectiu, podeu agafar compromisos, donar-los la importància que es mereixen i el temps que necessiten. Si les coses no us surten com esperàveu, podeu aprendre la lliçó i continuar experimentant. Quan vulgueu compartir experiències i/o buscar connexions amb altres grups, us podeu trobar amb aquelles que estan més a la vora i amb aquells que treballen temes relacionats. Quan tots aquests col·lectius de persones ens nodrim plenament de la feina que fem els uns pels altres, estarem fent realitat la societat alternativa.

Així doncs, construir una altra societat ara i aquí: és un enfocament de l'acció política, que tracta d'anar més enllà de la protesta, de no limitar-nos a demanar als polítics que canviïn, de treure les seves paraules del centre d'atenció de la nostra acció política per situar-hi

Construir una altra societat ara i aquí, és un enfocament de l'acció política, que tracta d'anar més enllà de la protesta, de no limitar-nos a demanar als polítics que canviïn

al seu lloc les nostres pròpies capacitats i amb elles promoure una transformació social directa i efectiva, que estigui al nostre abast i que pugui servir de model per aprendre i mostrar com és en la pràctica el món que volem construir.

Aquesta forma de transformar s'està organitzant des de la base social a partir d'experiències concretes que resolten per la via directa i de manera independent a les vies governamentals i privades-mercantils les necessitats bàsiques de cada persona i de la comunitat en temes bàsics com l'habitatge, l'alimentació, l'educació, el treball, la salut i l'oci, entre d'altres.

A continuació aprofundirem més en alguns projectes que ja estan funcionant.

LES ALTERNATIVES COL·LECTIVES ES FAN REALITAT

Quan a principis dels 90 es van realitzar les primeres ocupacions per muntar centres socials autogestionats, s'estava posant la llavor d'allò que al cap d'uns anys ha generat una nova cultura política dissident del sistema institucional i generadora d'experiències vitals alternatives a les dominants.

De centres socials autogestionats n'hi ha amb noms i funcionaments diversos. Entre els més històrics tenim els ateneus llibertaris que recuperen la tradició anarquista d'abans de la Guerra Civil. Tenim també els Casals populars cada vegada més presents als pobles nodrint l'emergent moviment independentista que comparteix els valors autogestionaris que estem presentant. I tenim, és clar, molts espais socials autònoms sense cap altra adscripció ideològica que la d'anar construint la teoria a partir de la pràctica en què no es para d'avançar. Alguns centres són ocupats, d'altres són de lloguer, cedits per particulars o esgarrapats de l'administració en una lluita veïnal, però tots comparteixen aquests valors que estem comentant. En podem trobar més d'un centenar en la geografia catalana.

Els centres socials s'acostumen a donar a conèixer com alternatives d'oci no consumista a través de les seves nodrides activitats de tarda i cap de setmana. Però són molt més que això: són l'espai de socialització bàsic perquè

anem aprenent a relacionar-nos d'una altra manera. Són espais on s'aprèn a participar sense jerarquies, i són el millor context perquè germinin moltes de les experiències que comentem a continuació.

Un altre dels exemples clau de les pràctiques autònomes camí d'una nova societat són les cooperatives de consum ecològic. Aquestes són grups de famílies que s'organitzen assembleàriament en comú, per consumir de productors ecològics de proximitat, evitant els intermediaris. D'aquesta manera potencien a fons l'agroecologia, unes altres relacions econòmiques més solidàries i la recuperació de llaços socials comunitaris i de proximitat. Si bé a finals de segle XX ja n'hi havia unes quantes, ha estat en els darrers 5 o 6 anys quan el seu nombre s'ha multiplicat espectacularment. A Catalunya, don en tenim dades, actualment en podem comptar unes 80. N'hi ha que reben cistelles directament del que té el pagès, n'hi ha que fan comandes; n'hi ha algunes on la participació en tasques voluntàries és condició necessària per al seu lloc les nostres pròpies capacitats i amb elles promoure una transformació social directa i efectiva, que estigui al nostre abast i que pugui servir de model per aprendre i mostrar com és en la pràctica el món que volem construir.

Per viure d'una altra manera, un dels aspectes fonamentals és el treball. Poder deixar de treballar per un empresari inserat en l'economia de creixement és clau, donat que és una de les activitats que ocupa més hores de la nostra vida. Hi ha experiències de cooperatives de treball que funcionen de fa molts anys, en sectors tan diversos com impremtes, col·lectius d'advocats, assegurances, metal·lúrgia, disseny gràfic, energies renovables, informàtica, etc... Algunes mantenen un funcionament participatiu i assembleari alhora que intenten tenir una activitat productiva coherent social i ecològicament. També hi ha qui comença un petit projecte productiu a nivell individual o d'un grup reduït; per exemple, cada vegada són més les persones que surten del circuit capitalista per oferir la seva activitat artesanal: verdures, fruites, pa, cervesa, refrescs, pollastres, formatges, mel, pasta, vins, sabons, joguines, revistes, entre d'altres, que permeten anar ampliant els circuits curts i posant en marxa una xarxa econòmica alternativa a la dominant.

Fins i tot en l'àmbit del finançament, que tant hem denunciat en d'altres pàgines, hi ha alternatives: tenim l'experiència de Coop 57 que ofereix alternatives de finançament per cooperatives i entitats socials, alhora que facilita un estalvi coherent a les persones individuals. Aquesta, juntament amb altres entitats, estan desenvolupant el Projecte Fiare, que seria una cooperativa de crèdit ciutadana com a alternativa real a la banca, mentre sobrevivim al sistema actual.

Un dels aspectes estratègics per construir una altra economia és substituir els intercanvis en la moneda dominant, en el nostre cas, l'euro, per opcions alternatives que siguin gestionades

Mercat d'intercanvi a la plaça de la Virreina, a la vila de Gràcia de Barcelona

per la societat civil. En l'àmbit català existeixen algunes xarxes d'intercanvi ja consolidades, que faciliten el troc, és a dir intercanvis directes entre persones que volen cobrir alguna necessitat sense passar pel mercat. Aquestes xarxes acostumen a utilitzar Internet com a via de comunicació i en elles s'intercanvien des de productes com llibres, roba, menjar i productes informàtics, fins a serveis com cangurs o reparacions a la llar. Aquestes activitats es complementen amb els mercats d'intercanvi, espais físics en què habitualment, durant un matí o tot el dia, s'intercanvien una bona amalgama de productes i s'acorden serveis. Quan encara la producció alternativa és incipient, el més freqüent en aquests espais és intercanviar productes de segona mà, com llibres, roba o petits electrodomèstics, de manera que es constitueix una alternativa comunitària al consumisme, que alhora fomenta noves relacions socials.

I posats a transformar l'economia, què pot ser millor que vendre i comprar gratis? En els darrers anys, estan sorgint nous projectes en què qualsevol pot portar el que no li fa falta i emportar-se el que necessita sense pagar. Segurament és la millor forma de desmercantilitzar les necessitats i reaprendre a donar i rebre sense una relació comercial pel mig.

En primer lloc, la roba, i després els llibres i la música, són els tipus d'objectes que es tro-

ben més freqüentment en aquests espais, tot i que hi ha una tendència a la diversificació. El principal impediment per aquest tipus de projectes acostuma a ser accedir a espais sense cost monetari, de manera que és en espais ocupats on habitualment és més fàcil trobar-los.

En alguns locals i centres socials autogestionats, hi ha petites llibreries amb contingut crític i dissident, així com distribuïdores de música, samarretes i d'altres materials vinculats a la contracultura, que emergeix dels moviments socials. També s'hi poden trobar cartells, tríptics i octavetes de diverses mobilitzacions i col·lectius que estan donant a conèixer la seva activitat, així com persones que t'hi poden informar.

Una altra de les idees força d'aquesta altra societat que estem posant en marxa és compartir els coneixements i la cultura de manera gratuïta. Per això podeu trobar un bon grapat de biblioteques socials on podràs accedir a lectures de lluites socials i de contingut crític i aprendre més sobre les diverses alternatives i coneixements. Recentment s'han agrupat en una xarxa de biblioteques socials que pots trobar a Internet.

De fa anys existeixen també uns determinats projectes implicats en la idea de compartir coneixements que són les XIC (xarxes d'intercanvi de coneixements). En aquests espais, les persones ofereixen tallers i cursos d'allò que saben i reben ensenyaments d'allò que els interessa, sempre gratuïtament. S'hi aporta i s'hi aprèn qualsevol tipus de coneixement tant de tipus intel·lectual com de contingut tècnic,

ALTERNATIVES AL SISTEMA DOMINANT • ELS MOVIMENTS

artístic, manualitats, en funció de les habilitats i interessos dels participants. També són espais importants a l'hora de construir comunitat i relacions socials.

Arreu dels centres socials i dels moviments alternatius hi ha sovint tallers i cursos de molts tipus i especialment formacions encaminades a facilitar l'autogestió de la nostra vida quotidiana. Agricultura ecològica, energies alternatives, autoconstrucció, electricitat, programari lliure, relacions de gènere, facilitació de reunions i molts altres coneixements reforcen la capacitat d'autonomia de les persones que van optant cada dia més per altres maneres de viure.

A l'hora de compartir coneixements una idea clau és la de "deixar copiar". Cada vegada hi ha més creacions intel·lectuals, científiques i artístiques que qüestionen la idea dels drets d'autor i de les patents i estan posant en marxa alternatives. Existeixen les llicències *Creative Commons*, que es poden aplicar a la producció literària, audiovisual, musical i científica, per

Arreu dels centres socials i dels moviments alternatius hi ha sovint tallers i cursos de molts tipus i especialment formacions encaminades a facilitar l'autogestió

promoure que es pugui copiar i compartir sense pagar als autors. D'aquesta manera, la cultura i els coneixements s'estenen entre la gent sense ser privatitzats i sense que els interessos particulars prevalixin sobre el bé comú.

La idea del "deixar copiar" va néixer de fet del programari lliure, un moviment ja consolidat que ha demostrat com les xarxes basades en la cooperació social poden ser tan efectives o més, que les grans empreses transnacionals. Del programari lliure, van néixer els Hacklabs, vertaders laboratoris autònoms d'informàtica lliure que acostumen a trobar-se en centres socials. I d'aquesta cultura viuen també els servidors autònoms que permeten autogestionar correus electrònics, pàgines webs i la pròpia seguretat informàtica, sense passar per una empresa comercial, així com les xarxes lliures sense fils, de les quals guifi.net n'és tot un referent a nivell català, i que van molt més enllà de compartir la connexió a Internet.

I si ens posem a compartir, que és més important que la base per poder alimentar-los és a dir les llavors que permetran als pagesos cultivar? Donat que l'agricultura industrial i especialment les transgènics estan posant en greu perill les espècies locals, la tasca de conservar les llavors i facilitar-les als pagesos locals que les vulguin plantar de nou, és fonamental. Per sort, des del moviment agroecològic és una de les tasques que es tiren endavant i arreu del territori tenim cada vegada més bancs de llavors que conserven la biodiversitat i defensen la vida present i futura.

Cultivar verdures pot ser també una activitat social i comunitària i no només una professió, així ho estan demostrant nombrosos horts comunitaris que en els darrers anys s'han sembrat en el territori català. Sortosament, mai ha deixat d'haver molts horts per l'autoconsum, però especialment interessant és aprendre a compartir i recuperar la participació comunitària a través del cultiu a l'hort. Un

exemple en són els horts comunitaris de Can Masdeu, la masia okupada de Collserola.

Per cert, les plantes no només produeixen aliments per les persones sinó molts altres recursos per la vida quotidiana, entre ells productes curatius per a la nostra salut. És el que se'n diu les plantes medicinals i també en aquest àmbit el capitalisme ens dificulta la vida i en aquest cas la salut. Un exemple és l'estèvia, un endolçant natural que s'ha demostrat que cura la diabetis, però està prohibida la seva comercialització medicinal a l'estat espanyol. Serà perquè de les farmacèutiques no els interessa un fàrmac que curi del tot? Igualment, l'estèvia s'està estenen en els moviments socials, doncs posats a fer desobediència civil, què millor que cultivar plantes saludables.

I parlant de salut, passem ara a parlar de les alternatives per acollir noves persones al món, doncs també n'hi ha aquí d'opcions fora de l'imperi dels hospitals i les farmacèutiques. Grups que ajuden a tenir un part natural, que promouen l'alletament matern i

grups de criança, formen part d'un conjunt d'alternatives amb els nadons que ajuden a millorar el seu benestar, en el naixement i en els primers mesos de vida, que tindran conseqüències per tota la seva vida.

I caminant en el temps, l'àmbit de l'educació infantil no podria faltar a l'hora de posar en marxa les alternatives per una nova societat. De l'educació depèn que creixin persones lliures, amb valors i amb iniciativa o persones passives i sotmeses al sistema imperant. Moltes mares i molts pares ho saben, de manera que després d'algunes iniciatives precursors, les alternatives educatives s'han anat multiplicant en els darrers anys. De vegades com a pares i mares que eduquen a casa els petits, de vegades com agrupacions de famílies que eduquen conjuntament els fills, cada vegada més amb educadores que, conjuntament amb les famílies, guien els petits en el seu aprenentatge, sense sotmetre'ls a unes pautes massa determinades, algunes es poden definir amb propietat com escolars lliures. Hi ha projectes fins als 12 anys i s'intenta anar a més. És el que es coneix com educació lliure i en l'àmbit català la Xarxa d'Educació Lliure, facilita la posta

De l'educació depèn que creixin persones lliures, amb valors i amb iniciativa o persones passives i sotmeses al sistema imperant

en marxa d'iniciatives d'aquest tipus i interconnecta les que hi participen.

A l'hora de buscar un lloc on viure i abans que esperar en va que l'administració ens atorgui el dret a l'habitatge, ens el garantim nosaltres. Les ocupacions d'habitatges buits, són una alternativa ja molt freqüent en el nostre país tot i que és impossible saber-ne l'abast donat que moltes d'aquestes no es publiciten. A vegades permeten viure molts anys sense haver de fer front a una de les principals despeses a que ens obliga el poder, però acostumen a anar acompanyades de l'angoixa de no saber fins quan durarà. Una altra opció més incipient però amb futur són les cooperatives d'habitatges de dret d'ús. Es tracta d'un format que surt molt més

Horts comunitaris de Can Masdeu, a la serra de Collserola

LINKS DE MOVIMENTS SOCIALS: MITJANS DE COMUNICACIÓ <http://usurpa.squat.net> Gràfica d'activitats setmanals dels centres socials de l'àrea de Barcelona. <http://www.illacrua.cat> Revista mensual d'actualitat i actualitat <http://www.laocant.cat> Periòdic quinzenal dels països catalans. <http://www.lavang.com> Notícies del Baix Valencià. <http://www.revista-catalunya.cat> Revista mensual de la CGT de Catalunya. <http://www.setmanari-erica.info> Setmanari de comunicació dels moviments socials. <http://www.sindominio.net/tizana> Contra-Infos, setmanari mural i internet. **RADIOS I TELES:** <http://www.berguedallibertari.org> Portal contrainformatiu del Berguedà inclou accés a El píxel negre i publicació de l'Alt llobregat i Cardener. <http://www.berguedallibertari.org> Portal contrainformatiu del Berguedà inclou accés a El píxel negre i publicació de l'Alt llobregat i Cardener. <http://www.catnord.cat> Notícies de la Catalunya Nord. <http://www.cannasdeu.net> Habitatge i espai social urbà de Collserola. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea d'okupes de Komeyá. <http://www.pobleiu.cat> Portal de les comarques de El Camp. <http://www.entrebastons.info> Revista d'Espulgues de Llobregat. <http://www.elsud.org> Portal de les comarques de Girona. <http://www.graciaviva.cat> Actualitat de la vila de Gràcia. <http://www.infoespai.org> Espai a Gràcia per a compartir recursos, coneixements i projectes. <http://gredagaronia.blogspot.com> Grèdia de la Garrotxa. <http://lapiana.indymedia.org> Node de La Plana de la Xarxa internacional indymedia de mitjans independents. <http://www.moviments.net/mananya> Centre social autogestionat de Llíria. <http://www.musik.net> Espai dels centres socials de Mataró. <http://koreledefenes.blogspot.com> Masia okupada a Montcada i Reixach. <http://www.suportpost.cat> Portal de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. <http://www.arx-arx.com> Espai comú dels moviments socials de Santa Coloma de Gramenet. <http://www.barrisants.cat> Portal de les comarques de les comarques de Ponent. <http://www.nodo50.org/alestrix> Notícies de les comarques de Ponent. <http://www.cip.cat/noticies> Col·lectiu independentista del Priorat. <http://www.coordinadoraraval.org> Coordinadora contra l'especulació del Ravall de Barcelona. <http://www.moviments.net/okupasnyk> Assemblea promotora de l'activisme socio-cultural a Ribes del Garra. <http://movimentsocialipollet.blogspot.com> Grup de Ripollet pels moviments socials. <http://www.sipabadel.lit.org> Serveis informatius populars de Sabadell. <http://itapinfo bloc.cat> L'encua, publicació de Sant Andreu de Palomar. <http://www.quicosabate.org> Casal popular Uxo Sabatà a Sant Celoni. <http://respon.santfeliu.net> Publicació bimestral a Sant Feliu de Llobregat. <http://assembleiasnyk.blogspot.com> Assemblea de Sant Quirze del Vallès. <http://assembleiapentavendadipavoh.blogspot.com> Assemblea per un habitatge digne a Sant Vicenç dels Horts. [http://www.arx](http://www.arx-arx.com)

DOMINANT • ELS MOVIMENTS SOCIALS CONSTRUEIXEN

→ Ve de la pàgina anterior

barat que les hipoteques i lloguers individuals en què la propietat es manté en la cooperativa i on els participants no es poden revendre els seus drets a un preu diferent del que els ha costat, impedit-se així l'especulació. Es una opció força estesa en d'altres països i incipient aquí gràcies a l'associació sastre cívica, que la promou.

Aquestes opcions d'habitatge acostumen a anar acompanyades d'alternatives de formes de convivència, en les que es supera de l'individualisme dels pisos moderns, per crear espais d'us compartit per tota la finca, com poden ser espais d'informàtica, de rentadora, biblioteques o sales d'estar.

Aquestes alternatives d'habitatge són espais ideals per autogestionar la producció d'energia, amb experiències com les de l'energia solar tèrmica per escalfar l'aigua i posant plaques fotovoltaïques als terrats. En l'àmbit urbà és necessari i comencen a haver experiències d'aprofitar els terrats per fer horts i a les masies rurals, comencen a haver experiències de petites centrals de biogàs per escalfar l'habitatge a partir de residus de matèria orgànica.

I parlant de convivència, fins i tot hi ha alternatives en un dels àmbits més intocables de la cultura oficial. Cada cop hi ha més persones que es plantegen i comencen a practicar alternatives a la família nuclear, la qual és un model purament occidental dels darrers 50 anys i ha anat molt bé al consumisme, donat que ha contribuït a trencar llaços socials més extensos. Davant d'això, i compartint plantejaments amb la lluita antipatriarcal i els moviments per les llibertats sexuals, estan sorgint nous models de relació basats en la llibertat d'estimar a més d'una persona, en la comunicació i en la transparència. Abans se'n deia amor lliure, ara també és parla de poliàmor.

En l'àmbit personal aprenem també a relacionar-nos com a persones iguals i diverses alhora, sense discriminacions per raça, classe, gènere o identitat sexual.

Totes les informacions expressament ignorades, totes les mobilitzacions que abans comentàvem i totes aquestes alternatives que estem presentant ara, una cosa que tenen en comú és que és volen difondre i arribar a més gent. És en aquest punt on una alternativa

Per arribar a més gent i per conèixer d'altres visions de la realitat, una alternativa fonamental són els mitjans de comunicació alternatius

fonamental per conèixer d'altres visions fa acte de presència i és la dels mitjans de comunicació alternatius. N'hi ha de caire local, n'hi ha de temàtics, n'hi ha de generalistes. N'hi ha molts en paper i moltíssims a Internet. Hi ha unes quantes ràdios lliures i molt poques televisions. Del que n'hi ha més és de producció de documentals i reportatges interessants que en molts casos pots trobar a Internet o en distribuïdores alternatives. Els mitjans de comunicació alternatius són projectes amb un compromís continuat que acostumen a necessitar molta dedicació i esforç, a més de recursos econòmics per arribar més enllà de les minories. En l'apartat d'enllaços podeu trobar la pàgina web de molts d'aquests projectes.

Hi ha d'altres alternatives col·lectives i mai podem ser del tot exhaustius, però esperem que us hagueu quedat amb una idea completa. De

fet us hem mostrat ja un bon nombre d'alternatives que estan en marxa i que afecten a molts dels aspectes de la vida. Ara bé, quines idees estant ajudant a que les persones implicades en aquestes diverses iniciatives es trobin per anar a construir una altra societat? Com s'està teixint la xarxa? En parlem en les properes pàgines.

EL DECREIXEMENT, UNA REFLEXIÓ COMUNA D'AQUESTS NOUS MOVIMENTS SOCIALS

Abans d'entrar pròpiament en la idea del decreixement una breu contextualització històrica. Hi va haver uns anys de reivindicacions macroeconòmiques, com les del deute extern, el moviment de resistència global i les diverses cimeres que vam viure a Europa entre el 2000 i el 2002. Es tractava d'iniciatives que partien d'un no rotund a les maneres de fer dels estats i de les institucions financeres internacionals, i que deixaven imaginar que el que volíem era una altra societat però no hi entràvem amb detall. D'aquest període recordem l'emes

encara sentim com el d'un altre món és possible i un món on hi càpiguen tots els mons.

Arran d'aquest període de grans mobilitzacions, es van estendre arreu, especialment a Catalunya, moltes iniciatives col·lectives com les que comentàvem abans, iniciatives que no conformant-se en negar afirmaven

que la seva activitat diària era ja una alternativa. Per això abans que el sistema col·lapsi i nosaltres amb ells, hem trobat que la idea del decreixement, ens és molt vàlida per aglutinar forces en una proposta que més que alternativa és camí, i que aquest camí, ajunta aquelles reivindicacions globals que fem des de fa anys, amb aquestes alternatives concretes que posem en pràctica diàriament i les agrupem en una proposta política de gran envergadura i significat profund.

Decreixement no és recessió. La proposta del decreixement no té a veure amb el que pot passar amb la crisi econòmica de l'actualitat. Tal i com afirma la dita no hi ha res pitjor que una societat de creixement sense creixement. Així doncs, el moviment pel decreixement, no proposa la reducció del PIB, sinó, un canvi de sistema.

Decreixement no té perquè ser una idea negativa: igual que quan un riu es desborda tots desitgem que decreixi i les aigües tornin al seu caudal, el mateix passa amb la insostenibilitat de la situació actual. Decréixer no és llavors, una cosa negativa, sinó quelcom necessari.

El decreixement denúncia el mite del creixement, i proposa sortir dels paràmetres del productivisme, del consumisme i al cap de la fita del sistema capitalista. Per fer-ho ens proposa relocalitzar les maneres de viure.

El decreixement consisteix en abandonar el procés de globalització econòmica i relocalitzar l'economia, és a dir, la producció i el consum, i amb elles reduir el transport. Per fer-ho cal relocalitzar la política i així aconseguirem que torni a ser controlada per la gent.

Relocalitzar la política, significa per exemple que els nivells de sobirania vagin de baix a dalt, de manera que tot el que es pugui decidir en el nivell municipal no es decideixi en nivells superiors i només allò que afecti a tot el país, es decideixi en aquest nivell. Viure així, ens permetria alliberar-nos del poder de les empreses transnacionals i els poders econòmics mundials.

Aquesta transició cap a lo local, s'hauria de portar a la pràctica acompanyada amb una reducció radical del consum que pogués causar per tant una reducció dels transports. Allò que es consideri necessari, s'hauria d'anar produint cada vegada més sobre principis ecològics i tancant els cicles de les matèries utilitzades.

La reducció del consum, promocionada des de fa dècades per una publicitat que s'hau-

ria d'aturar, necessita d'un canvi cultural important en el que paulatinament les persones deixem de basar el nostre benestar en les propietats i el consum de béns materials i valorarem molt més els béns relacionals com són per exemples les relacions humanes.

I una de les claus per aplicar aquests canvis econòmics, polítics i culturals és refer la comunitat com a element bàsic que permeti posar en marxa noves formes de convivència, en les que sortim de l'individualisme que ha predominat els darrers anys, aprenem a cooperar entre veïns i veïnes per ajudar-nos uns als altres en les nostres necessitats i evolucionant així cap una autonomia comunitària de l'estat i del mercat per resoldre les coses del dia a dia.

Aquestes idees tenen molt en comú amb l'imaginari social que està portant cada vegada a més persones a tirar endavant alternatives col·lectives com totes les que hem presentat abans, així com amb moltes de les reivindicacions que explicàvem de mobilitzacions i lluites socials de manera que la paraula decreixement s'ha convertit en un excel·lent paraigües comú, per a que totes aquestes iniciatives puguin anar confluint en un moviment social cada vegada més fort i divers.

De fet, i tal i com hem explicat en les pàgines sobre la crisi energètica i alimentària, el decreixement, ecològicament parlant, vindrà igualment, per la manca de recursos minerals i naturals suficients per mantenir aquest ritme de consum que hi ha el nostre planeta, de nosaltres depèn que el decreixement arribi a la força, imposat des dels poders econòmics, quan no quedin prou recursos per a que les classes mitjanes occidentals continuïn vivint com fins ara, o el decreixement el podem posar en marxa nosaltres aprenent

El decreixement consisteix en abandonar el procés de globalització econòmica i relocalitzar l'economia, és a dir, la producció i el consum, i amb elles reduir el transport

col·lectivament a viure d'una altra manera alhora que tractem d'impedir que unes minories poderoses s'emportin les riqueses que pertanyen a tota la humanitat, amenaçant la vida de la resta d'habitants del planeta.

Estem d'entrant de ple en una època clau de la història, on podem tenir grans trasbalsos i grans canvis. El decreixement, com a bona síntesi del darrer període de mobilitzacions i de noves alternatives, esdevé una adequada fulla de ruta estratègica i ideològica per agrupar àmplies sinergies davant del que està per venir.

Com s'agrupen els moviments socials per promoure aquesta important transició cap una altra manera de viure? Ho expliquem a continuació.

ALTERNATIVES AL SISTEMA DOMINANT • ELS MOVIMENTS

Marxa pel decreixement a Barcelona. Va recórrer Catalunya del 10 de febrer al 26 d'abril de 2008

ENXARXANT ELS MOVIMENTS, CONSTRUÏNT CONTRAPODER

Per poder entendre com s'organitzen els moviments socials aquí, cal que tinguem en compte que, a diferència d'altres països com Itàlia o França, als Països Catalans no hi ha la presència de grans organitzacions fortes amb una capacitat de mobilització important, sinó que l'estructuració passa per grups petits. Fins i tot la fisonomia d'organitzacions que podem considerar "grans" (coordinadores d'àmbit nacional, sindicats alternatius, federacions d'associacions etc), demostra que l'autonomia dels seus membres en diferents zones és molt significativa, ja que sovint el grau de seguiment de les directrius que provenen del centre no són gaire importants. Aquesta dinàmica, si bé potser dificulta realitzar tantes grans manifestacions (com a Itàlia, on són més freqüents), si que és capaç d'articular accions sorprenents com, la Consulta Social per l'abolició del deute extern el 2000, la resposta social del 13-M del 2004 o la ILP d'aquests darrers mesos per una Catalunya lliure de transgènics.

Aquestes experiències exitoses ens demostren que aquí les grans coses succeeixen no quan ho decideixen grans organitzacions sinó quan s'estén de la base un sentiment generalitzat de motivació i empoderament. Els desencadenants d'aquests processos són petits nodes, (persones i col·lectius) poc representatius en nombre de persones però en canvi molt connectats.

Davant d'aquests desencadenants, cada grup local reacciona reproduint i vivint el senyal, de manera que s'estén i s'amplia "l'espiral" de contacte. No és a partir d'una disciplina d'organització sinó del seu propi criteri, llibertat i autonomia.

Així doncs, si algunes paraules caracteritzen aquests nous moviments socials, són la descentralització i l'autonomia, com a formes d'actuació que permeten alhora la llibertat de cada element, individual i col·lectiu per a que pugui realitzar la seva activitat, i la capacitat de generació d'alternatives col·lectives, plurals i útils per a la transformació social, de forma coordinada.

Un altre dels valors d'aquests nous moviments socials és l'horizontalitat, és a dir, la manca de jerarquies, donat que s'ha demostrat històricament que les direccions quan acumulen poder acaben aprofitant-lo per perpetuar-se i en benefici dels seus interessos particulars en lloc del col·lectiu.

Amb horizontalitat i autonomia es permet que els espais de decisió siguin múltiples i que el consens sigui una pràctica habitual a l'hora de dinamitzar els debats i les activitats. Aquest mecanisme fa que el moviment no es pugui destruir fàcilment. En no tenir líders absoluts i formals, aquests moviments socials no es poden aturar fàcilment perquè no hi ha president o representant a qui corrompre o detenir, i es procura que totes i cada una de les persones i els col·lectius s'empoderin perquè ningú hagi de ser imprescindible. Sovint els mass media procuren convertir els portaveus en líders, i els moviments socials ho eviten amb estratègies com les rotacions de portaveus.

Ara bé, és molt important evitar que la descentralització i l'horizontalitat s'acompanyi d'atomització o disgregació.

Entenem que la diversitat és part de la nostra força, rebutgem el missatge únic, i volem fer saber que tenim molts missatges diferents que es respecten i s'enriqueixen mútuament. Però per tal que es pugui donar aquesta capaci-

tat de coordinació, tan necessària, s'han de fomentar els espais de trobada i coneixença entre els diferents participants i compartir els recursos que cada grup disposa o coneix.

Precisament aquestes han estat algunes de les conclusions i propostes de la "Trobada de moviments socials: posem en marxa el decreixement i construïm contrapoder" que el passat juliol va reunir 350 persones.

De la Trobada de moviments socials, va sortir el projecte de posar en marxa un gran banc de recursos de tot tipus; materials per compartir, habitatges buits o amb espai, terres per cultivar, coneixements per l'autogestió quotidiana, propostes pel decreixement, i d'altres...

La construcció d'aquests elements de cooperació social, pot permetre optimitzar esforços i energies, connectar espais i estendre cada vegada més la xarxa, de manera que esdevingui molt més forta i dinàmica.

Ara bé, totes aquestes característiques i voluntats no són suficients per construir realment alternatives de societat, més enllà dels projectes de petits col·lectius que explicàvem en les pàgines anteriors. Per tirar endavant noves maneres de viure, cal molta dedicació i fan falta recursos materials. En el sistema capitalista, la dedicació i els recursos es compren amb diners; i és clar que els que s'hi oposen, de diners, acostumen a tenir-ne pocs, esdevenint aquest un problema limitant per la consolidació de les alternatives. Per això històricament hi hagut expropiacions a la banca i per això hi ha qui prova noves estratègies d'acció com la que s'ha explicat en les pàgines centrals. A més d'això, cal anar més enllà i crear un sistema d'accés a les necessitats que en sí mateix sigui part de l'alternativa de societat, i no només una eina instrumental per aconseguir-la.

Després de molts tallers i diverses propostes, en la Trobada de moviments socials del juliol es va acordar tirar endavant l'Espai Públic Autònom, un projecte per a construir una alternativa econòmica que pugui contribuir a que els diversos projectes transformadors es puguin consolidar.

L'Espai Públic Autònom consistiria en una xarxa de persones i recursos, on es garanteixin les necessitats bàsiques de les persones que hi participin, amb l'objectiu que aquestes deixin de dedicar-se a treballar en l'economia capitalista i es puguin dedicar a projectes de la societat alternativa.

Propostes com aquestes volen contribuir a que la gent organitzada ens els moviments socials puguin esdevenir un contrapoder real als poders fàctics, de manera que puguem oposar-nos als plans dels de dalt, alhora que posem en pràctica un embrió del que pot ser una nova forma d'organització de la societat.

Evidentment això als més poderosos no els fa cap gràcia, de manera que responen amb estratègies que no per diverses no són ja prou conegudes. La primera d'elles seria la integració, acostuma a utilitzar-se davant dels col·lectius més moderats o dependents econòmicament, de manera que se'ls finança i se'ls obra la porta a participar d'alguna manera en l'acció de govern a canvi d'aturar el seu potencial transformador.

Quan aquesta no funciona en venen moltes d'altres. Una d'elles és la repressió que també arriba per part de l'estat. Aquesta coarta determinades mobilitzacions i projectes, alhora que tracta de fer-nos agafar por o desanimar-nos; una variable d'aquestes són les multes cada cop més freqüents i que busquen inhabilitar-nos econòmicament. Una altra és la criminalització que arriba des d'alguns mitjans de comunicació de masses. Amb ella es pretén que la societat rebutgi els moviments socials i tot el que fem i també trenca ponts amb d'altres sectors socials. Quan cap d'aquestes funciona simplement se'ns censura.

Però cap d'aquestes estratègies aturarà els moviments socials. Ara, en un context de crisi

estructural del sistema capitalista, és moment, més que mai, d'esforçar-nos i seguir lluitant per la llibertat dels pobles i de les persones, de seguir construint una altra societat, de practicar una millor manera de viure.

Mentre fem camí, és important recordar

que cap partit parlamentari pot representar les propostes dels moviments socials que criden a fer política d'una altra manera.

En contrapartida, animem a la ciutadania a organitzar-se amb els veïns i veïnes en assemblees de barri, a muntar assemblees a les universitats i a la feina.

Convidem així a tothom a participar directament de la transformació de la societat partint de l'entorn vital de cadascú i a connectar en els debats i en les accions, les problemàtiques concretes amb les causes estructurals que les provoquen i les seves alternatives aquí i ara.

En resum, cridem a tothom, a participar de la política, directament i sense intermediaris. Perquè viure d'una altra manera és a les nostres mans, de tots i de totes. ||

De la Trobada de moviments socials, va sortir el projecte de posar en marxa un gran banc de recursos de tot tipus; materials per compartir, habitatges buits o amb espai, terres per cultivar...

Les cares ocultes del poder

LA CARA VISIBLE	LA CARA INVISIBLE	EL LLOC SECRET DE REUNIÓ
<p>JOSÉ MONTILLA AGUILERA És un polític català. Actual President de la Generalitat de Catalunya, ha estat alcalde de Cornellà de Llobregat, president de la Diputació de Barcelona i ministre d'Indústria, Turisme i Comerç del Govern Espanyol.</p> 	<p>ISIDRE FAINÉ CASAS President de "La Caixa" des del juny del 2007. President d'Abertis, l'empresa transnacional catalana que té la concessió de la majoria de les autopistes del país. Vicepresident de Telefónica. És membre de la junta directiva del Círculo Ecuestre. La Caixa controla Repsol, Gas Natural i Aigües de Barcelona.</p> 	<p>CÍRCULO ECUESTRE La seva web ho deixa clar: a cada país desenvolupat hi ha una tradició característica de la civilització occidental: els clubs privats. Associacions de caràcter exclusiu a les quals pertanyen les persones més influents de la societat. A Catalunya, des de la inauguració el 1856, aquest esperit té una representació al Círculo Ecuestre.</p>
<p>JOSÉ LUIS RODRIGUEZ ZAPATERO José Luis Rodríguez Zapatero, secretari general del PSOE des de l'any 2000, és l'actual President del Govern espanyol després de guanyar les eleccions generals de l'any 2004 i repetir la victòria el 2008. Es manifesta partidari del diàleg en la política internacional, mentre manté als seus soldats en la guerra d'Afganistan.</p> 	<p>CARLOS MARCH DELGADO Net del principal finançador de l'alçament militar de Franco, Juan March Ordinas. Segons Forbes amb el seu germà Juan, són la 5a família més rica de l'estat espanyol. President de la Banca March i de la Corporación financiera Alba, des d'on controla la siderúrgica Acerinox, la constructora ACS, i les energètiques Unión Fenosa i Iberdrola.</p> 	<p>FINCA DE SA VALL Situada als municipis de Ses Salines i Santanyí, és la propietat més emblemàtica de la família March. Amb palaus, llacs i port privat, ocupa 3000 hectàrees, el que representa l'11% de l'illa de Mallorca, el seu extrem sud. Per Sa Vall, s'hi han passejat, convidades, algunes de les principals fortunes del món.</p>
<p>ANGELA MERKEL Política alemanya, ficada en política des de la caiguda del mur. Lider de la Unió Demòcrata Cristiana, d'Alemanya des de l'any 2000; al novembre del 2005 guanya les eleccions, i es converteix en la primera dona cancellera. Es caracteritza per ser una de les impulsores de la integració europea</p> 	<p>JEAN CLAUDE TRICHET Des del 2003 fins a l'actualitat és el president del Banc Central Europeu. (BCE), abans havia estat president del Comitè monetari europeu i director del Banc de França. És membre de l'Institut per internacional economics, del Club exclusiu <i>Le Siecle</i> i del grup dels 30, aquest darrer en que participen la majoria de caps dels bancs centrals té pàgina web: www.group30.org</p> 	<p>AUTOMOBILE CLUB DE FRANCE Situat a l'edifici històric que domina la plaça de la Concòrdia a París. És un dels clubs més elitistes d'Europa. Només els homes en poden ser socis; les dones només tenen accés, acompanyades d'un home, a algunes de les instal·lacions. Si reuneix un cop al mes, l'exclusiu grup <i>Le Siecle</i> al que pertany Trichet.</p>
<p>ELISABETH II REINA D'ANGLATERRA, DE GRAN BRETANYA I DE LA COMMONWEALTH. Tot i no haver-se presentat mai a unes eleccions, manté el títol de Cap d'estat des de 1953, no només de Gran Bretanya sinó també d'altres estats que conformen el Reialme de la Commonwealth com Canadà, Austràlia i Nova Zelanda. La seva família té a més un paper important en la política i l'economia internacional.</p> 	<p>NATHANIEL C.J. ROTHSCHILD 4TH BARON ROTHSCHILD El cap més visible d'una extensa família de banquers amb representació a Anglaterra, França, Itàlia, Luxemburg, Bèlgica, Suïssa i EUA. Es dediquen a la banca privada i gestió de grans patrimonis des de la discreta Banca Rothschild i acostumen a operar des de paradisos fiscals com les Illes del Canal o Luxemburg. Estan vinculats als negocis de l'or, l'urani i altres minerals. I també a Shell i a News Corp., gegant de la premsa.</p> 	<p>ILLES DEL CANAL Un grup d'illes del canal de la Mànega. Pertanyen a la corona d'Anglaterra, si bé no formen part del Regne Unit, ni de la Unió Europea. Administrativament estan separades en dues batllies Jersey i Guernsey i hi viuen unes 150.000 persones. Són un dels principals paradisos fiscals d'Europa i un centre de negocis dels Rothschild.</p>
<p>GEORGE WALKER BUSH Des de l'any 2000, és el 43è president dels EUA. Havia estat Governador de l'estat de Texas des de 1995 a 2000. És membre del Partit Republicà. Ha protagonitzat les guerres contra l'Afganistan i l'Iraq, sota l'excusa de la guerra contra el terrorisme. Un moviment cada cop més important als EEUU qüestiona l'autoria dels assassinats de l'11-S i en responsabilitza el propi govern de Bush.</p> 	<p>DAVID ROCKEFELLER El patriarca viu de la Família Rockefeller, la família més rica de la història. A través del JP Morgan Chase, controla les finances mundials. Mitjançant les seves persones de confiança i dels diferents <i>think tanks</i> (grups de pressió) que ha fundat, és potser encara als 95 anys l'home més influent. A EUA, acostuma a finançar el partit del govern i el de l'oposició de manera que sempre guanya.</p> 	<p>ONE CHASE MANHATTAN PLAZA És un gratacel financer de 60 plantes, construït l'any 61 pel Clan Rockefeller. Actualment és la seu del JP Morgan Chase. Es troba al districte financer de Manhattan on també hi ha el Citygroup Center, el Banc Central de Nova York i Wall Street, seu de la borsa. En pocs metres, allà es mouen més diners que en cap altre lloc del món.</p>
<p>BARACK OBAMA El candidat demòcrata a la presidència d'EEUU. Ha aconseguit una gran popularitat presentant-se com un renovador de la política i aprofitant que podria ser el primer president afroamericà del seu país. Proposa acabar la Guerra d'Iraq i independitzar-se més del petroli.</p> 	<p>JAMES A. JOHNSON Forma part de la direcció del banc d'inversions Goldman Sachs, i com havia fet Kerry el 2004, Obama el va escollir per a que seleccionés el seu vicepresident. Johnson és membre de Bilderberg de la Comissió Trilateral i del Council of Foreign Relations, tres dels principals <i>think tanks</i> de l'àmbit internacional.</p> 	<p>KYKUIT A POCANTICO HILLS La propietat emblemàtica de la família Rockefeller, que ocupa 1400 hectàrees al Comtat de Wetschester. Per allà han passat diversos aspirants i presidents d'EUA, del BM, del FMI i centenars de directius de les desenes de <i>think tanks</i>, fundats i finançats pel patriarca actual David Rockefeller i els seus antecessors.</p>

Fem visible el govern amagat, construïm una altra societat

"Ningú és més esclau que aquell que falsament es creu lliure"
Goethe

Les oligarquies econòmiques a les quals mai veiem les cares, financien governs d'esquerra o dreta mentre conflueixen en els mateixos clubs secrets per debatre amistosament sobre el nou ordre mundial. Contradicció? No, estratègia rigorosament planificada.

El nostre vot cada 4 anys en un sistema pràcticament bipartidista és la manera més senzilla de fer-nos creure que estem en una

democràcia. I aquesta mena de democràcia rígida, sorgida d'uns plans meticulosament orquestrats després de la segona guerra mundial, ha demostrat ser la manera menys costosa de mantenir submissa la població mentre el poder d'unes poques famílies es feia imperial.

Al llarg dels anys l'obscur sistema financer s'ha fet cada vegada més omnipotent, portant la màxima del creixement exponencial fins a l'exageració. L'economia real s'ha convertit en un apèndix de les finances, complint acceleradament la funció de convertir crèdits en deutes i consum. Tot plegat mentre als pobles se'ns roba per partida doble: plusvàlua

empresarial i plusvàlua pels banquers privilegiats amb la creació de diners.

En aquest context, les crisis fins ara no havien plantejat cap problema, ja que precisament són moments que aprofiten els peixos més grans per menjar-se els mitjans i els petits.

Però aquest sistema perfecte té un enemic insuperable d'aquí en endavant: els límits planetaris. No es pot créixer sempre en un planeta amb recursos finits. Ara, a principis del segle XXI, estem arribant a aquests límits. L'or negre ens ha donat el primer avís, d'altres combustibles fòssils, minerals per la indústria, fertilitzants per l'agricultura, terres culti-

vables, escalfament global i un llarg etcètera de recursos limitats venen després.

Mentre els qui ostenten el poder invisible continuen debatent amistosament com serà el nou ordre que rellevarà l'actual crisi estructural i si la guerra, la gana o les malalties són millor o pitjor estratègia pels seus interessos, nosaltres els pobles, tenim la responsabilitat d'aprofitar aquesta oportunitat per actuar abans que sigui massa tard. El poder no és tal sense obediència, ni sense por. Cada vegada som més les veus insubmisses i ens estem organitzant. Lector, lectora, et fem saber que pots triar si vols seguir sotmesa o vols ser lliure.

Aquesta publicació del 17 de setembre del 2008 vol cridar l'atenció a qui vulgui escoltar, que els moviments socials estem al cas per oposar-nos a la dictadura econòmica tramada a esquena de la població i construir una altra societat, ara i aquí. ||